

REAKTOR

NR 5 VEEBRUAR 2012

INTERVJU:
KERSTI KIVIRÜÜT

KOSMOSEPIONEERID:
PRAKTIILINE ÕPETUND
KOSMOSEREISIDEKS

KOOMIKS:
TREEJUHT "POST-ÄPOSSE"

K. K.

Reaktor

Toimetajaveerg

Veebruar on „Reaktoris“ koomiksikuu. Mitte sellepärast, et me teid koomiksiga jalamaid üle ujutaks, vaid nüüdsest alates tõmbame mõõte- ja uurimisriistade alla lahkamislauale ka koomiksid. Avapauguks on mutantidest kõige mutandirikkam piirkond – apokalüpsise-järgne maailm. Lükake gaasimaskiklaasid puhtaks ning kummarduge ekraanile lähemale, ent endiselt ettevaatust – kiirgusohu.

Agur Tänav
Ulmeajakirja „Reaktor“ peatoimetaja

Sisukord

Toimetajaveerg	2
Raamatuarvustus: Egregorid ja nephilimid	3
Intervjuu: Kersti Kivirüüt	4
Kuu isepaljunevad tehased	5
Lauamänguarvustus: High Frontier	7
Baka 9. aastapäev	9
Näljaste linnade kroonika	10
Ulmkonnakroonika	12
Kirjastuste uudised	13
Surnud mehe kirjad	14
Plagiaator	16
Lihtsalt lima	18
Vanemate nimel	20
Lõpp tuli ootamatult	22
Nõiaring	23

Ulmeajakirja „Reaktor“ toimetus:

Peatoimetaja: Agur Tänav
Toimetaja: Joel Jans
Keeletoimetaja: Ove Hillep
Kunstitoimetaja: Anne-Mai Ilumäe

Arvamused ja kaastööd toimetus@ulmeajakiri.ee

Raamatuarvustus: Egregorid ja nephilimid

Agur Tänav

Eenoki raamatust: „Kui inimeste lapsi oli palju saanud, siis juhtus, et neil päevil sündisid neile kaunid ja kenad tütreid. Ja inglid, taeva lapsed, nägid neid ja ihkasid neid ja nad ütlesid üksteisele: „Tulge, valime endile naised surelike seast ja saame nendega lapsi.“ Ja Semjaza, kes oli nende juht, ütles neile: „Ma kardan, et Jumal ei kiida küll seda tegu heaks, ja minul üksi tuleb maksta säärase suure patu eest.“ Ja nad kõik vastasid temale öeldes: „Lase meil kõigil anda ühine vanne ja siduda end vastastikuse needusega, et me ei loobuks plaanist ja teeksime seda.“ Siis andsidki nad kõik koos vande ja sidusid üksteist vastastikuse needusega. Ja neid oli kokku kakssada, kes laskusid Jeredi ajal Harmoni mäe harjale.“

Kersti Kivirüüda „Okultismiklubi 2: Inglitel puudub huumorimeel“ on otsene järg raamatule „Okultismiklubi“ ja kui esimeses osas räägiti palju keldi maagiast, siis seekord on põhirõhk nihkunud demonoloogiale. Tegevus toimub endiselt Vana-Kuuste endises mõisas, nüüdses koolimajas ja selle ümbruses. Tegelas- teks on Vana-Kuuste kooli ajalooõpetajanna ning tema poolt kokku kutsutud nn. okultismiklubi, ehk rühm kooliõpilasi, kes uurivad kodukohaga seotud legende ning satuvad selle käigus peadpööravatesse ja õhvastavatesse seiklustesse.

Esimene osa, kuigi üsnagi kergelt kirjutatud lugemine, ei olnud sugugi halb, vaid julgustas lugema ka teist osa. Pean ütleva, et teine osa jäi esimesele alla. Ajuti jäi mulje, et kirjutatud on kiirustades ja autor on võrreldes esimese osaga teksti sisu järeleõtle- misega veidi üle nurga lasknud. Liiga ruttu, liiga pealiskaud- selt, liiga ülelibisevalt kapatakse kõigest edasi. Väga segaseks jäi, kuidas kogu see iiri ja egiptuse ja kristlik värk siis ikkagi omavahel põimusid. Vahepeal tahtmine hüüda, et oodake, pid- age tuisku, ma ei saa enam hästi aru mis toimub!

Lisaks kiirele läbi sündmuste kappamisele oli raamatul veel teine puudujääk - tegelased oleksid võinud teiseks romaaniks omandada veidi rohkem sügavust. Juba ainuüksi 1000 aasta vanuse mehega ja tema taustaga oleks võinud veidi rohkem vaeva näha. Vägisi jäi mulje, et see aastatuhat oli mehel täiesti mööda külgi maha voolanud. Kuigi palju targemaks ta vahe- pealse ajaga küll eriti saanud ei olnud. Ei, ma võin uskuda, et inimene jääb milleeniumi jooksul ikka samasuguseks, aga ma tahaks siis ka teada miks? Miks ta tarkust ei kogunud? Ainus, mis ta vahepealse ajaga kogus, oli suur varandus. Tundus aga, et kasutada ta seda küll ei raatsinud. Mingeid käsilasi mees ei tun- nistanud, tegi kõike isiklikult. Mis oleks keelanud Hansul palka- mast paar kurjamat, kes oleks õpetajannal ja lastel kõri pihku võtnud? Lõpu järgi otsustades see, et mehel oli hea süda, mida tuhat aastat üksindust polnud rikkunud. Aga seda oleks tahtnud ka raamatust lugeda. Hans Schmidt'i iseloom ja isiksus jäi liiga hämaraks ning kaootiliseks, nagu ka teistel peategelastel.

Kuid raamatus oli ka häid osasid. Väga huvitav pööre sündmuste arengusse tuli õpetajanna äranõidumisega. Just midagi säärast, mis paneb edasi lugema, tahtma teada kuidas asi laheneb. Samamoodi nagu ka poisi ülevõtmise kummituse poolt. Ma soovitsin siinkohal isegi püüda sellistel hetkedel huumorinuppu veidi maha keerata ja tu- medamaid toone rohkem esile tuua, et need pöördelised sündmused rohkem mõjule pääseksid. Aga siinkohal rää- gib minus muidugi õõvaraamatute sõber, õudus aga ei ole „Okultismiklubi“ teema. Käesolev teos liigitub rohkem raamatukaante vahele pandud ameerika noortekomöö- diaks. Tegelased on noored, rebitakse kildu ja inimsuhted on pealiskaudsuse etalon. Noortekomöödiata viitas ka see, et kui midagi öeldakse, siis ikka eesmärgiga, et lugeja saaks suutäie naerda. Vähemalt ma loodan, et see oli nii mõeldud, alati ei saanud aru.

Ei tahaks oma arvamuseavaldust lõpetada negatiivse noodi- ga, kuid loodan, et juhul kui romaanile tuleb veel mõni osa, siis võtab autor oma tegelased veidi suurema luubi alla ning toob lisaks seiklustele rohkem välja nende oma- vahelisi suhteid, perekondi, iseloomusid, ihasid, sihte, muresid ja rõõme. Ja ma tõepoolest loodan, et kolmas osa tuleb. Kui autor oma veidi pealiskaudsust kirjutusviisist üle saab, siis võib okultismiklubi saaga muutuda üsnagi maitsvaks maiuspalaks mitte ainult koolinoortele.

Intervjuu: Kersti Kivirüüt

1. 2009 aastal ütlesite „Okultismiklubi“ esimese raamatu väljatulekul „Õpetajate lehele“ antud intervjuus, et Teil on veel kaks pikemat käsikirja samal teemal sahtlis. Eeldan, et üks neist oli „Inglitel puudub huumorimeel“ ja tulemas on seega ka kolmas raamat samas seerias, ehk on juba ka neljanda käsikiri valmimas?

Pean tunnistama, et poolikute käsikirjade arv on vähemalt kolmekordistunud. Kirjutamisel erinevate inspireerivate impulsside ajal. Süstemaatiliseks loominguliseks kirjatööks on paraku aega vaid suvevaheajal. Kardetavasti pole tõesti Okultismiklubi rahva seiklused lõppenud, sest Vana-Kuuste pakub kirjutamiseks lõputut ainet alates kirevast ajaloost kuni intriigiderohke tänapäevani välja. Usun tõega, et loominguline tung on võrreldav meediumiandega. Vahet ei ole, millises žanris see tung väljundi leiab. Viimasel paaril aastal on „kummitama“ hakkanud 19. sajand ning eestlase identiteediku- vand erinevast vaatenurgast vaadatuna. Aga see teema nõuab üsna palju taustatööd, mis tähendab, et kõnealune käsikiri püsib vähemalt aasta lõpuni kindlasti poolikuna

2. Kui palju te ise ulmesarju loete ja millised on teie lemmikud? Kes on Teie lemmikkirjanikud Eestis ja piiri taga?

Loen üsna valimatult, sh ka ulmet. Mul on kirjandusgurmaanist sõbranna, kes ka minu lugemismenüü eest hoolitseb. Viimane tema soovitus oli näiteks inimsuhete teemaline „Paddy Clarce ha-ha-ha“, autoriks iirlane Doyle. Eriala tõttu olen eelistanud viimasel aastatel ajalooalast kirjandust, sh ka ilukirjandust – näiteks Ira Lemberi „Päevalilled“ - üsna hingeminev lugu möödunud sajandi esimese poole pöördelistest sündmustest ja inimsaastustest selle keskel. Hetkel on käsil Somerset Maughami „Rangelt isiklik“ - teeneka kirjaniku isiklikud mälestused Teise Maaailmasõja päevilt. Eesti ulmekirjanikest on minu jaoks eelistatuim Hargla. Hoian silma peal ka Algernonil. Karen Orλου jutud haakuvad minu „kiiksu-ga“, aga ta vist viimasel ajal väga ei kirjuta. Kaksikümne aastat tagasi oli tunduvalt lihtsam lemmikuid üles loendada – praegu ilmub niivõrd palju meelepärast kirjandust, et pingeridade loomine on pea võimatuks muutunud.

3. Olete ametilt ajalooõpetaja. Kuidas Te kirjutamise juurde jõudsite?

Esimese „raamatu“ kirjutasin 8 aastaselt. See oli õhuke koolivi-hik lühijuttude ja illustratsioonidega, mis praeguseks teadmata kadunud. Kuuendas klassis lõime kahe klassiõega mitteformaalse kirjanike klubi. Saime vähemalt kord nädalas kokku, et üksteisele omaloodud eepilisi seiklus- ja armastusjutte ette lugeda. Õnneks jätkus meil tollal nii palju kriitikameelt, et kutsusime endi kirjan-dusüllitisi mitte „romaanideks“, vaid „banaanideks“. Üllatavalt tabav, arvestades, et võõrsõna „banaalne“ oli meil tollal tundmata.

„Okultismiklubi“ pidi aga algselt olema tondilugu. Nimelt 2006. a mardilauapäeval tegime grupi teismelistega koolimajas ööürituse. Keerutasime ka taldrikut, mis meile kõigile ehmatuseks hakkas mööda saali ringi kihutama. Olin šokis – loodetavasti mõistate, et see sõnakasutus on eufemism. Tondijutu kirjutamine olekski olnud teatav teraapia – saada see lugu kuidagi läbi kirjutatud ja hinge pealt ära. Lugu aga hakkas võrseid ajama ja nii see raamat sündiski.

Foto: Kersti Kivirüüt

4. Kas Teil on kirjutamisel eeskujusid?

Teadlikult mitte. Alateadlikult võib olla Kulno Süvalep. Nimelt keskkooli ajal tegin koolitundidest „pausi“, et minna külla Kulno Süvalepale. Alles tagantjärele oskan hinnata, kui väärtuslikud need kohtumised olid. Olin Meelis Hansingu juhendamisel valmis teinud ühe näitemängu, mida Süvalep oli lahkesti nõus analüüsima. Ime tõesti, et ta minusuguse pubeka peale viitsis oma aega raisata. Igatahes istusime Süvalepa residentsis Raadi linnaosas vähemöbleeritud toas, nagu õpetaja ja õpilane ikka. Üks ühel – teine teisel pool diivanilauda. Süvakal oli alati teeklaasitäis viinasurakat ligi, kuid see ei vähendanud tema vaimuteravust. Täiesti võimalik, et Süvalepa tollased õpetussõnad suupärase draamateksti loomise kohta on leidnud automaatselt kasutust ka mu puhtkirjanduslikes tekstides.

5. Okultismiklubi esimese raamatu aluseks olla tõesisündinud lugu. Olete ka ise püüdnud vaime välja kutsuda?

Oh ja. Paar aastat tagasi käisime adrenaliinijanus teismelistega regulaarselt Kuuste mõisamajas tonte jahtimas. Taldrikut me tol ajal enam lendama ei saanud. Küll aga juhtus palju muud huvitavat, mis suuremalt osas on kirja pandud lühiloos „Valget Daami otsimas“ raamatus „Kaku kabel ja teisi tondijutte“.

6. Kas Teid on juba süüdistatud satanismis?

„Süüdistamine“ oleks ehk ränk sõna. Pigem on mõned murelikud tuttavad soovitanud „selle asjaga“ (täpsustamata konkreetsemalt millega, siis) mitte tegeleda. Kõnealuste tuttavate hulgas domineerivad tõepoolest kristlased.

7. Okultismiklubi teises osas käivad kangelased ära mineviku Eestis, kus räägitakse üsna omapärast murrakut. Kas see on mingi kindel Eesti murrak?

Tegin põgusat eeltööd ja sain eeskätt teada, et tegemist on ülispekulatiivse valdkonnaga. Ehk siis ei oska keegi täpselt öelda, mis keelt rääkisid eestlased siin 1000 aastat tagasi. See teadmine andis mulle julgustust fantaasiaga hullamiseks. Raamatus olev keel on peaaegu välja mõeldud. Välja arvatud sõna „küina“, mis väidetavalt on iidne sõna „koera“ tähistamiseks. Vist on leitav ka Kalevalas, aga võin hetkel eksida.

8. Teie kahes raamatus on esindatud tugevalt keldi ja egiptuse maagiat. Kas need kaks kultuuri on teile eriti südamelähedased?

Keltidega seonduv on küll selektamatul põhjusel hingelähedane. Mõned aastad tagasi veetsin Londonis British Museumis keltidele pühendatud saalis kaks tundi ja sellest jäi ka väheseks. Võib-olla on lihtsalt keltidele iseloomulik looming minu ajule puhtvisuaalselt paeluv, aga võib-olla olin eelmises elus keldi rahva esindaja. Tont seda teab. Igal juhul on kõik raamatus esinev keldi maagia 100% minu luulu. Pole mõtet grianiidide kohta taustainfot otsida – neid pole lihtsalt olemas. Mis puudutab Egiptuse maagia viitamist „Okultismiklubi 2“-s, siis on lugu lihtsam. Kogu lääne okultismi juured on pärit Lähis-Ida ning Egiptuse müstilistes õpetustes. Kui tegelaskuju soovib aastal 1030 end keerulisesse okultistlikesse praktikatesse mässida, siis Lähis-Ida või Egiptus on väga loogiline sihtpunkt.

9. Teie romaanid on suunatud eelkõige noortele, kuigi mõned lühilood on ka „täiskasvanulikumad“. Kas see on nii välja kukkunud või eelistategi kirjutada just noortele?

Kuna töötan põhikoolis õpetajana, siis minu poolteadvustatud sihtgrupiks on mu enda õpilased. Nemad on ka mu esimesed kriitikud.

Kirjanikku intervjueris Agur Tänav

Kuu isepaljunevad tehased

J.J. Metsavana

Alles see oli, kui sai sõbra pool vaadatud Euroopa Liidu rahadega soetatud CNC tööpinke kui imeasju ja kuidas need arutiga disainitud detaile suvalisest materjalist imekspandava kergusega lõikasid. Nüüd on CNC pink aga juba üsnagi tavapärase asi ning võrgus ja sotsiaalvõrgustikes levivad pildid ja videoklipid 3D mudelid valmistavatest tööpinkidest või pinkidest, mis suudavad meisterdada kodustes tingimustes elektroonika komponente.

Neid videosid vaadates tundub mulle, et tulevik on üsnagi selge. Mingil hetkel jõuab teaduse-tööstuse areng põhimõtteliselt suurte tehaste kadumiseni. Kodudes on väike külmkapi või pesumasina mõõtu seade, millesse tuleb asendada lihtsalt mitut sorti erinevaid materjale, laadida sinna võrgust uue mobiiltelefoni, fooni, võimendi või monitori joonised ning masin teeb juba ise kõik ülejäänud. Firmad aga ei müü enam mitte valmis toodet vaid valmistamise jaoks vajalikku koodi-skeemi (nt ostad õiguse valmistada kõige uusima Apple iPhone).

Hakkasin sellest tehnikast huvitatult mõtlema, et nii poleks enam väga keerukas luua ennast taastootvat masinat. Sellise roboti kõhus oleks üks universaalne 3D-CNC tööpink, mis kõik vajalikud jupid valmis lõikaks ning mehaanilised käed, mis need jupid täpselt joonise järgi seadmeks kokku monteerib (justkui Anatoli Dneprovi lühiloos „Krabisaar“). Asjast huvitatuna lõin googlesse „Self-replicating machine“ ning avastasin suureks üllatuseks, et NASA on sedalaadi projekte päris tõsiselt juba ammu kaalunud kui üht odavat ja lollikindlat võimalust kosmose koloniseerimiseks.

Kui täpsemaks minna, siis tekkis jänkide sellelaadne huvi 1980-nendatel aastail, mil NASA alustas uuringuid loomaks Kuule ennast lõputult taastootvat tehas. Kuidas selline tehas töötaks? Väga lihtne. Esimalt põletavad päikesekiirgust kasutavad teemasinad kuu regoliidi (pude kiviline materjal, mis meie maa kaaslast tihedalt katab) kõvaks pinnaseks, kuhu paigaldatakse keskarvuti ning rafineerimistehased. Seejärel hakkavad tööle robotkombainid, mis koguvad Kuu maagirikast regoliiti, mis veetakse rafineerimistehasesse, kus see päikeseenergia abil erinevateks materjalideks ümber töödeldakse. Seejärel asuvad töösse mitmesuguse suuruse ning otstarbega robotkäed, mis valmis materjalist uusi tehaseid või muid vajalikke masinaosi kokku monteerivad.

Elektrienergia saamiseks oli välja pakutud idee panna ringi liikuma täis-autonoomsed robotid, mis töötleksid regoliiti jooksvalt ümber ja „prindiks“ neist kuu pinnasele valgustundlikke elemente. Teine lahendus oleks koguda regoliit tehasesse ja valmistada seadmete kohale sammastele päikesepaneelides nn „katus“.

Kõige keerulisem oleks toota Kuu peal tõenäoliselt mikroprotsessorite ja muude peente elektroonikakomponentide tehaseid. Projekti autorid on pakkunud ühe võimaliku lahendusena saata neid Maalt Kuule, nii-öelda omalaadsete vitamiinisüstidena seal kasvavatele struktuuridele.

Ehitamiseks vajalikest materjalidest juba puudust ei tule. Regoliit koosneb peamiselt hapnikust, titaanist, magneesiumist, alumiiniumist, rauast, kaltsiumist ja räniühenditest. Põhimõtteliselt on nende elementide näol olemas kõik oluliste seadmete valmistamiseks vajalikud materjalid. Hapniku saab kasutada raketite reaktiivaine (proellant) ja inimeste hingamismaterjalina. Ränist saab teha päikesepaneeli, rauast erinevaid kandekonstruktsioone, kaltsium tsemendiks, alumiinium ja magneesium söidukite tarbeks, titaani samuti. Lisaks on võimalik eraldada kuutolmust mitmesuguseid aineid, mida on hea kasutada kuupealses põllumajanduses. Kuul leidub ka elementi He3, mis võiks käivitada termotuumareaktoreid jne. Kõigele lisaks saab puhast kuutolmu ka lihtsalt päikeseahjudes sulatada ja vormida erinevateks keraamilisteks objektideks või ehitusmaterjalideks (näiteks sammasteks, millele rajatakse päikesepaneelid).

Kunstniku nägemus automatiseeritud kuutehasest

Lauamänguarvustus: High Frontier

Ove Hillep

Raketiteaduse kohta on liikvel üks müüt. See ei ole tõesti nii keeruline. See ei ole ajukirurgia.
- John Powell, JP Aerospace asutaja

Ei ole palju mängu, mille juurest mõned potentsiaalsed mängijad on juba seda nähes minema jalutanud. Tunnistan, et mõni kord on seda juhtunud põhjusel, et mängu teatakse ega hinnata, kuid High Frontieri puhul oli tol hetkel see võimalus välistatud – see mäng ei ole lihtsalt igapäevane „Kataani asustajad“. See Phil Eklundi – lauamängumeister ning -kirjastaja, tavaelus raketiteadlane – mäng leiab aset lähitulevikus, kus orbiidile saamine ei ole riikide jaoks suurem probleem. Kuidas sealt aga kaugemale jõuda, selles ongi High Frontier'i uba.

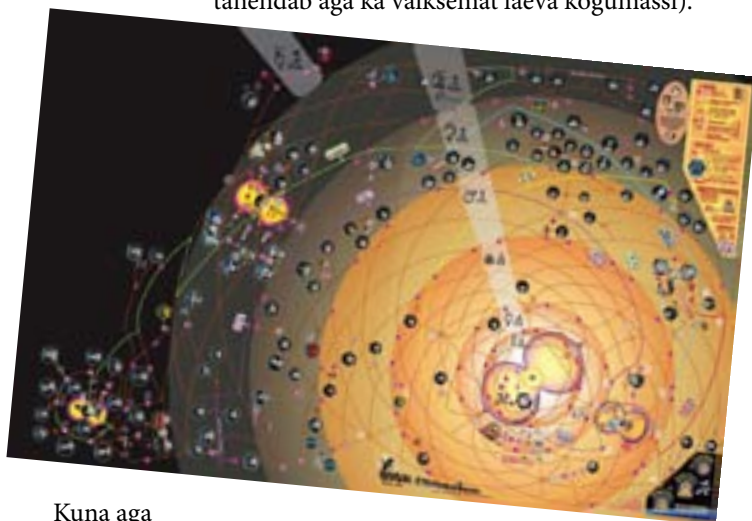
Mängu eesmärgiks on ehitada erinevatele Päikesesüsteemi taevakehadele tehaseid, kolooniaid, sooritada teaduslikke retkesid ning mis peamine – seda kõike tehes lõbutseda. Mis aga paljudele mängijatele hukatuslikult keeruline tundub, on oma kosmoselaeva liikuma saamine. Nimelt kasutavad kosmilised ajamid propellandina vett ning reisiks vajaliku vee väljaarvutamine on algul üpris harjumatu. Teada-tuntud tõde, et keha kiirendus on pöördvõrdelises seoses keha massiga (Newtoni II seadus). Seega, mida rohkem vett kaasa veetakse, seda keerulisem on oma kosmoselaeva vajalikus suunas liigutada, mistõttu oleks hea kokku panna rakett, mis kaalub vähe ning kasutab liikumiseks vähe vett. Huvitaval kombel ei ole mängu autor maininud, mida kasutavad raketimootorid kütusena... Vett kasutatakse ka veel vahetuskaubana ning kõik maksed viiakse läbi veega.

Iga mängija – kokku võib neid ametlikult olla 5 – saab endale mängu algul ühe fraktsiooni, mida ta siis esindama hakkab. Miskipärast ei ole mängu autor nende hulka lisanud Venemaad, kes meil ometi on kõva kosmoselendur. Sellele aga on rohtu leidnud fännid, kes lisaks meie idanaabrile on loonud veel palju teisi fraktsioone. Viie mängus leiduva fraktsiooni hulka aga kuuluvad ESA (Euroopa kosmoseagentuur), UN (ÜRO), NASA (USA), Shimizu Corporation (Jaapan) ning PRC Territoriality (Hiina). Loomulikult saavad mängijad kasutada ka oma „riigile“ vastavaid eriomadusi. NASA näiteks saab vett iga kord, kui keegi miskit orbiidile saadab. Hiina seevastu, leides taevakehast mõne võõrriigi lipu, võib selle tuimalt maha saagida ning kosmilise objekti „rahva omandiks“ kuulutada.

Avakosmos on sama palju koht, kui igavik on aeg.
- Joseph Joubert, Prantsuse kirjanik ja moralist

Mängulaud, mis kujutab meie päikesesüsteemi sisemisi (koos laiendiga ka välimisi) planeete, on koostatud vägagi originaalselt. Nimelt on kosmoses sõitmine pisu erinev maapealsest liikumisest, kus energiakulu on otseses seoses kahe punkti vahelise distantsiga. Seal üleval see ei kehti. On tunduvalt ökonoomsem sõita ühele Marsi kuudest kui Maa enda kaaslasele. Mängulaud ongi kujundatud arvestades pigem energiat kui otsest vahemaad, muutes selle esimesel pilgul võrdlemisi segaseks. See-eest on päikesesüsteemi kaart täiesti realistlik – ei ole vaja taevakehasid vastavalt nende tiirlemiskiirusele liigutada, vaid pigem rõhutatakse, et kuna iga orbiit on Päikese suhtes konstantsel potentsiaalsel energial, siis nendevaheliseks liikumiseks kuluv energia on ajas muutumatu. Kosmoselaevade liikumine toimub mööda jooni, mida täiendavad mitmed erinevad märgid ning ristumised. Et jõuda Maa orbiidile Marsile tuleb valida vaid üks joon, mis kuidagimoodi sinna viib ning mootorid tööle lüüa. Osad märgid on roosad (miks selline värvivalik, ei tea), mis tähendab, et liikumise jätkamiseks on vajalik kiirendus ($\Delta v = 2,5 \text{ km/s}$). See aga tähendab energia- ja seega ka kütusekulu. Loogiline järeldus – mida vähem sa selliseid punkte läbid, seda vähem kütust pead sa kaasas vedama (mis tähendab aga ka väiksemat laeva kogumassi).

Kuna aga meie päikesesüsteem ei ole tühi, vaid „täis“ igasuguseid kivikamakaid, leidub ka mängulaual üle 50 taevakeha. Nende juures on peale nendeni pääsemise oluline vaid suurus ja tüüp. Laual leidub viit erinevat tüüpi kehasid – C (karbonaatsed pinnased, rikkad süsinikühenditest), D (tumedad kerogeensed kehad), M (metallilised kehad, raua- ning niklirikkad kivikamakad), S (silikaatide- ja väävlirikkad pinnased, võimalik ka uraan ja toorium, kuid väheses koguses vett ja süsinikühendeid) ning V („vestoidid“ leidub palju maal mitteleiduvaid ühendeid, kuid vähe süsinik- ja vesinikühendeid). Kuigi planeedi tüüp ei mõjuta kuidagi kosmosesõitu, oleneb sellest otseselt sinna rajatud tehase toodang.

Kas sa mõistad, mida me täna saavutasime? Täna sündis kosmoselaev.
- Dr. Walter R. Dornberger Werher von Braunile pärast esimest A-4 raketi lendu.

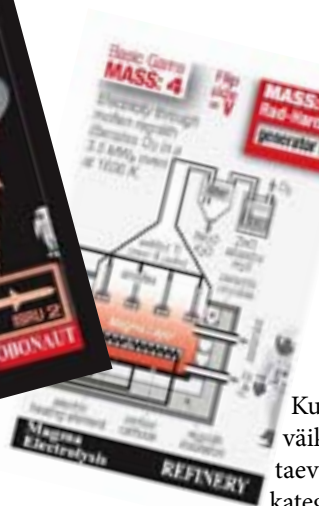
Mängijad ehitavad oma kosmoselaevu erinevatest kaartidest (nn. patentidest, mida nad sponsoreerivad), mida on kolme sorti: rakettmootorid, robonaudid ning töötlemismasinad. Igal kaardil on märgitud seadme mass ning laiendatud mängus ka vastupidavus radiatsioonile ja vajaminevad tugiseadmed (generaatorid, reaktorid või radiaatorid). Üheks kosmoselaeva tugiobjektiks on aga rakettmootor, mille ta üksi kosmonaut edasi ei saaks.

Neil kaartidel on kaks peamist põhikarakteristikut: kiirendus ning kütusekulu. Nagu eelnevalt mainitud, tuleb mõnikord kosmoses kiirendada ning selle tarvis propellanti enda taha paisata. Need kaks numbrit määravadki ära, mitu korda laev ühel käigul saab kiirendada ning kui palju vett ta selle juures kulutab. Muidugi leidub raketimootorite kaartide hulgas ka paar päikesepurje, mis üldse kütust ei nõua. Nendega on aga paras jama juba Marsi juures – nimelt on footonpuri ju otseselt päikesevalguse intensiivsusest, mis seal kandis on võrdlemisi nõrk.

Robonautidel on peale massi oluliseks parameetriks seadme pädevus ehk ISRU (In-Situ Resource Utilization). Mõõda ei saa vaadata ka robonauti tüübist. Osad neist oskavad taevakeha pinnast analüüsida juba orbiidilt, hoides ära tarbetu kütusekulu maandumisel, kui seal miskit ei peaks leiduma. Teistel jällegi on võime liikuda, võttes proove erinevatest taevakeha punktides, tagades sellega suurema tõenäosuse millegi leidmiseks. Kolmandatel aga on külge monteeritud raketitajamid, mis küll enamasti pole eriti ökonoomsed, kuid võivad anda olulise eelise kuhugi kiirelt kohale jõudmiseks. Kuna mängu eesmärgiks on siiski tehaste ehitamine, siis on nende rajamiseks vaja vedada taevakehale ka töötlemismasin, millest robonaut (kasutades ka enda juppe) ehitab valmis suure ning võimsa maavälise manufaktuuri.

Lõpuks, kui tehas valmis, võib mängija võtta ühe oma kaardi (kas siis rakettmootori, robonauti, töötlemismasina, generaatori, reaktori või radiaatori), mis ühtib taevakeha tüübiga, ning selle ümber pöörata. Pöördel aga on vaid sellele tehasele omastes tingimustes loodud parendatud toode, mis tihti peale on tunduvalt asjalikum kui eelnev maal toodetud seade. Nüüd on ilmselt paras aeg öelda, et ühelgi neist kaartidest ei ole ulmega mitte mingit pistmist – kõik need patentid on olemas ning „teoreetiliselt töötavad“. Seega on kaartide näol mängus 48 (+48 veel, kui kasutada ka laiendit) olemasolevat leuitist, mida realselt ei eksisteeri vaid seetõttu, et pole võimalusi ega vahendeid nende valmistamiseks.

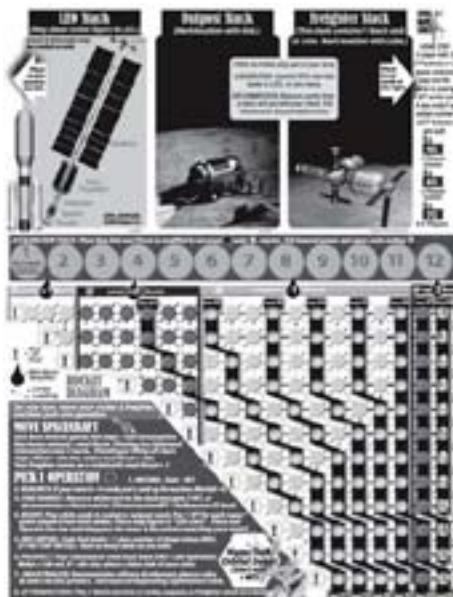
Teine mängukomponent, mis inimestes segadust põhjustab, on mängija enda leheke, millel hoitakse orbiidile lennutatud, taevakehadel asuvaid või avakosmoses hõljuvaid seadmeid, mängija käsutuses olevat veevaru ning millel rehkendata-

kse raketi kütusekulu, kus tuleb raketinupuk-est liigutada vastavalt kasutatavale ajamile ja selle kütusekulust, lähtudes samas raketi (kuiv)maasist ning paakidesse pistetud propellandi hulgast.

Vettpidav reegel raketikatsetus-teks: eelda alati, et see plahvatab.
- Astronautics, nr. 38

Kuigi avakosmoses lennates on väike tõenäosus, et kõik vastu taevast lendab, muutuvad olud kategooriliselt, kui sisenetakse atmosfääri, satutakse kiirelt pöörleva objekti lähedusse või sisenetakse Yarkovsky parve. Sellisel juhul võib kõike juhtuda ning selleks puhuks on just täring see, mis kõiki asjaolusid arvesse võttes annab vastuse, kas laev suudab ohtliku tsooni edukalt läbida või jõuavad teisele poole vaid üksikud raketi tükid. Loomulikult tekitab see pahameelt, kui sinu hoolikalt koostatud laev Marsi tehastest pärit generaatoritega tormaka kesktõukekiirenduse poolt tükkideks rebitakse. Aga ka selliste asjade vastu leidub rohtu. Hinnalise vee eest hangitud tarkvarauuendusega ei ole raketil ohtu Marsi atmosfääri sisenedes vastu planeedi pinnast prantsatada. Sedasi on võimalik vihatud täringuheitest loobuda ja fortunale keskmist näidata.

Kuigi High Frontier'i baasmäng on täiesti huvitav ning mängu hõlpsamaks õppimiseks hädavajalik, hakkab mäng särama alles laiendit kasutades. Ise-enesest ma ei mõista, miks Phil on oma mängu sedasi kaheks jaganud – baasmängu kaartidel on küll täismängus kasutatavad radiatsioonikindlused ja vajalikud tugiseadmed, kuid laiendit omamata puudub neil täielik mõte. Põhimõtteliselt sisaldabki laiend vaid lisamängulauda (kuni Titaanini) ning 48't tugiseadme kaarti. Isegi reeglid täismängu jaoks on toodud ära baasmängu reeglistikus.

Kuigi laiend näiliselt suurt juurde ei anna, laseb ta siiski mängijatel nautida täismängu võluisid – poliitilist nügemist, rohkem ajukurnavat mõtlemist, kuidas oma raketit kõige mõistlikumalt tööle panna ning loomulikult ka sõda. Vaenutegevus on luba-

tud aga vaid poliitiliselt korrektsetel tingimustel (ehk kui poliitnupp sellele osutab), mida loomulikult määravad mängijad – eriti aga Hiina, kes võib suvalisel hetkel anarhiast sõja luua.

Nagu eesti kirjandus ei saa ilma kraavikaevamiseta, ei ole ka kosmost piraatidest ilma jäetud. Täiesti võimalik on vastase laeva küljest mingi jupp madina käigus ära varastada. Loomulikult ei saa sellist jama pidevalt korraldada (kui just mängijad teisiti kokku ei lepi), vaid tuleb oodata ikka sõda, mil keegi aru ei saa, mis siis täpselt tema raketiga juhtus.

Kuigi High Frontier tunnub peale vaadates ning esialgsel mängimisel tapvalt raske, võin ma kinnitada, et mängu mõistmiseks ei pea olema mitte mingeid teadmisi füüsikast ega raketiteadusest. Kuid loomulikult tuleb see kasuks – mitte et see annaks tõsise eelse teiste mängijate suhtes, vaid pigem lisab see mängumõnu ning annab arusaamise, miks mõni asi on mängus lahendatud just sedasi, nagu ta on. Tegu on väga korralliku tõsiteaduslikus stiilis ulmemänguga, mille rõhutamiseks on autor pool reegliraamatut pühendanud kõigi kaartidel esitatud patentide tutvustamiseks. Kindlasti ei ole see mäng kõigile mõeldud. Kui juba „wood-for-sheep“ olukorrad, tekitavad piisavalt avastamisrõõmu, ei ole selle mängu lähedale end mõtet sokutada. Kui sa aga leiad, et Marsi avastamine või asteroidivõõs mõistliku mineraalisaldusega taevakeha otsimine võiks põnev olla, siis ei ole mitte midagi paremat. Pane vaid rakett kokku ning lenda...

Ahjaa... Phil Eklund alustas selle mängu kujundamist aastal 1978 – avaldatud sai ta selle alles 2010...

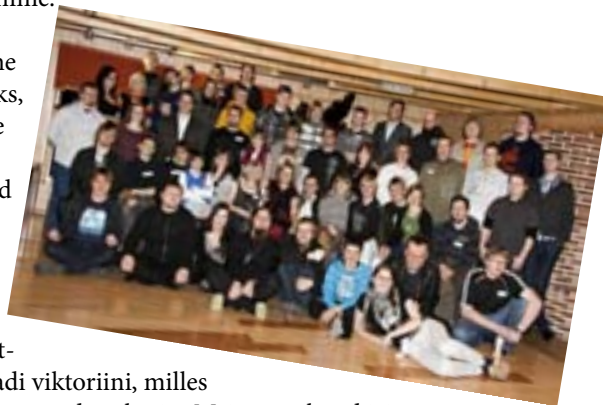
Baka 9. aastapäev

Mart Redi

Laupäeval ärkasin ebatavaliselt vara, pakkisin oma karavani kokku ja liikusin etteantud kohtumispaika kohalikus bensinijaamas. Autojuht oli lubanud hilinejad mitte ainult maha jätta, vaid nendest ka kindluse mõttes üle tagurdada, seega püüdsin olla täpne. Sõit kulges viperusteta ja sõitsime otse ürituse toimumispaigaks valitud Kopra Tallu. Olime esimesed saabujad, kuid tasahilju hakkas seltskond kogunema, seega võtsime peamaja piljardisaalis platsi ja algas ürituse seltskondlik osa.

Jutt käis Varssavi ööklubide, uute filmide, Indrek Hargla, vanade autode, rahvaloenduse, metroseksualismi, halva Ukraina õlle, ulmekirjanduse, šokolaaditükkidega küpsiste, kodumaise päevapoliitika, interveebides lõppeva ruumi, ülihalva juustu, fotoaparaatide, telesarjade, koomiksite, halva uue muusika ja veel paljugi muu üle. Praktiliselt ainus teema, mis kajastust ei leidnud, oli animé.

Ürituse murumänguline pool jäi tagasihoidlikuks, sest väljas oli ilm krõbe ja korraldajad polnud vist eriti muid põnevaid seltskonnamänge ja kintsukloppimist ette valmistanud. See-eest oli elav legend Random Hero kokku kirjutanud hirmuäratavat laadi viktoriini, milles mina ainult kolme vastust teada oskasin. Meie meeskond jäi kolossaalsel kombel kaotajate leeri.

Kui päike metsaviiru taha puhkama läks, pakuti õhtueineks muhedat frikadellisuppi ja pärast seda häid ahjusoojasid kaneelirulle, mis õite head olid. Pärast õhtusööki oli aeg küps minu mecha-viktoriini jaoks. Kurvastusega pidin avastama, et kohapealne projektor koledaid näguripäevi näinud oli ning et minu spetsiaalselt eriti kõrge resolutsiooniga ettekanne selle kaudu nagu läbi lukuaugu või sea silma vaadatuna näis. Seesinane projektorinäss hävitas ka ära minu geniaalsed pildiküsimused. Ilmselt tuleb hinnata, kas järgmine aasta pildiküsimustest loobuda või siis miski etem masinavärk näitamiseks varuda.

Viktoriine tulid appi parandama eepilised õppejõud Specter, totoro ja udibaka. Nende abiga said võitjad kiirelt kirja ning sedasi ma jagasin paremate soorituste ja kiiremate teadmiste eest erinevaid teemakohaseid auhindu. Kuna majanduslangus on noaga ka minu tasku pihta löönud, nii et kubemest veri väljas, siis püüdsin auhindade keskmisest madalamat kvaliteeti lämmatada sodi rohkusega. Loodetavasti ei pettunud inimesed nendes liialt.

Sellega sai ürituse ametlik pool ühele poole, huvilised jagunesid huvigrupideks: kes vihtus suures saalis tantsida, kes laskis saunasoojal endid silitada või kes sarnaselt allakirjutanule istus ühes seltsilistega ja arutas maailma asju huumori võtmes edasi.

Järgmise päeva lõuna paiku asuti teele tagasi koletu pealinna poole, seekord pakkus küüti Navistar ja Maria ja tagaistmel istus päevinäinud Trash. Arutasime ka kõiki neid oodatud filme, mis see aasta huvi hakkavad pakkuma.

Tänud korraldajatele ja kõigile, kes oma kohalolekuga üritusele tooni andsid. Kuna järgmine aasta saab seltskonnal kogunisti 10 aastat koos käidud, siis on oodata eriti tegusat üritust ja erakorralisi külalisi, kes oma nägu sel aastal näidata ei söandanud. Ite, missa est.

Näljaste linnade kroonika

Ove Hillep, J.J. Metsavana

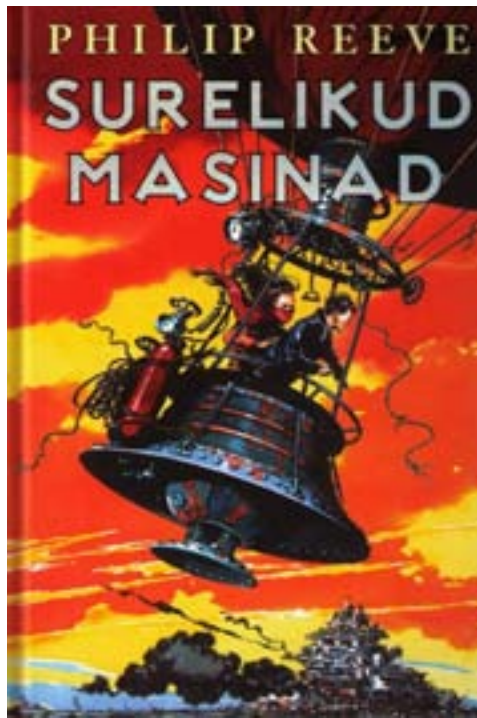
“Ühel hämaral ja tormisevõitu kevadisel päraatlõunal jahtis London kunagise Põhjamere kuivanud sängis väikest kaevanduslinna.“

Nõnda algab neljaosaline Philip Reeve' Surelike masinate raamatusari (tuntud ka nime all „Näljaste linnade kroonika“), mis viib lugejad täiesti omamoodi post-apokaliptilisse maailma. Tegevus toimub umbkaudu 31. sajandil, tuhat aastat pärast maailma laastanud tuumasõda, mida nimetatakse 60-minuti sõjaks. Sõja täpne kulg on aja keerdkäikudes kaduma läinud, kuid teada on niipalju, et see oli kulminatsiooniks pikemat aega kestnud hõõrdumisele Ameerika Impeeriumi ja Suur-Hiina vahel. Sõda laastas Euroopa, muutis Põhja-Ameerika radioaktiivseks tühermaaks, purustas kahe Ameerika mandri vahele jääva maakitsuse ning kergitas üles mitmeid uusi mäeahelikke (Tannhäuseri vulkaaniline ahelik Põhja Euroopas ja uus maailma kõrgeim mägi Zhan Shan Himaalajas on kõige eredamad näited). Radioaktiivsel maapinnal muutus elu talumatuks ning sedasi otsustaski Nikolas Quirke Londonile rattad alla monteerida ning asuda nõrgematele jahti pidama. Tema eeskujule järgnesid mitmed teised linnad ja nõnda sündiski kõige modernsem arenguteooria – munitsipaaldarwinism.

„Ma olen alati kahtlustanud, et piraatlus on munitsipaaldarwinismi kõige puhtam avaldumisvorm!“
- Wolf Kobold

Munitsipaaldarwinim, nagu nimigi võib vihjata, on olemusvõitlus urbanistlikus ühiskonnas – täpsemalt linnadevaheline. Tugevamad linnad söövad nõrgemaid, kugistades need sõna otseses mõttes alla, kus see sisikonnas ära tükeldatakse ning taaskasutatakse. Olenevalt murdjalinast elanikud kas orjastatakse või vormistatakse uuteks kodanikeks (mis eeldades seda, et kogu nende vara söödi just ära, tähendab ikkagi praktiliselt orjaseisust). Osad linnad aga on täielikult loobunud munitsipaaldarwinistlikest vaadetest ning elavad ära kaubitsemise teel (see aga ei tähenda, et neid nahka ei pruugita panna) – siinkohal on headeks näideteks Anchorage ja Airhaven. Suurte ümberehituste käigus muutus kogu Euroopa, Lääne-Aasia, Põhja-Aafrika nn. Suureks Jahimaaks – otsatuks mudamüllaks,

mida lõhestasid sügavad roomikujäljed. Lõuna-Ameerikas moodustusid tsikuraatlinnad ning isegi Austraalia pind ei jäänud linnade roomikutest puutumatuks. Loomulikult ei läinud kõik inimesed tekinud uusmoega kaasa ega ehitanud oma linnu liikuvateks. Paljud sellised linnad pisteti lihtsalt nahka, kuna neil ei olnud võimlust pageda, kuid raskesti ligipääsetavates kohtades säilisid siiski ka püsiasumid. Bathmunkhi-nimelise munga eestvedamisel rajati Shan Guosse Liikumisvastaste Liiga peamine kindlus, kaitsmaks Aasiasse-viivat kuru.

„Temast sõitis just praegu linn üle. Ma ei usu, et ta end väga hästi tunneb...“

- Hester Shaw

Sarja neli raamatut moodustavad ommoodi kaks paari – esimesed kaks raamatut „Surelike masinad“ ja „Kuldseeklid“ juhtustavad kahe ääretult erineva tegelase kohtumisest, seiklustest ning muredest.

Thomas Natsworthy on Londoni ajaloolaste gildi kolmanda järgu õpipoiss, kelle

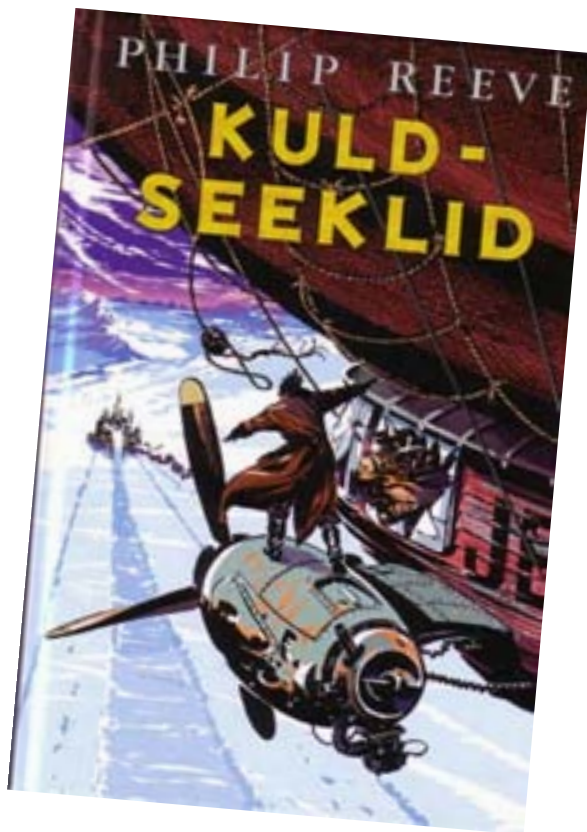
vanemad aastaid tagasi õnnetuses hukka said. Orvuna ei ole tal just suuri võimalusi gildi karjääriredelil tõusta, kuid sellest hoolimata tundub elu vibreerivate tekiplaatide ning pideva mootorimüra seltsis tunduvalt parem kui barbaarne elu avamaal. Tema elu pöördpunktiks on aga hetk, mil ta kohtub koletisliku välimusega tüdrukut nimega Hester Shaw, kelle vanemad 7 aastat varem jõhkral kombineeritud tapeti ning keda ennastki tappa üritati. Sellest on talle jäänud mälestuseks kohutav arm näos ning südant põletav kättemaksujanu. Tormiliste sündmuste keerises satuvad nad mõlemad avamaale ning asuvad Londonit jälitama – Hester kättemaksu teoksviimiseks ning Tom koduigatsuse tõttu.

Raamatute „Põrgulikud leiutised“ ning „Pimenev tasandik“ tegevus aga toimub 16 aastat hiljem, mil Hesteri ja Tomi tütar Wren on juba samavana, kui tema vanemad eelmiste raamatute seiklustes. Lisaks nendele kolmele astub peategelasena üles ka Liiga tumblerpommi piloot Theo. Nende aastate jooksul, mida raamatutes ei kajastata, on Liiga- ning Linnadevaheline nahistamine kasvanud konkreetseks sõjaks, kus ei anta armu kummalgi poolel. Mõlemad kasutavad ära võimalikult palju iidset tehnoloogiat, et saavutada otsustav võit vastase üle. Kasutusele võetakse nii laipadest ehitatavad stalkerid kui ka eelnevalt võimatuks peetud õhust raskemad lennumasinad – lennukid. Kogu jant käib aga suuresti ümber igivana orbitaalkaitsejaama, mida kumbki pool kontrollida soovib.

Kui kaks esimest raamatut on üpriski rahulikud ning vägivalda vaid maitseks näpuotsaga, siis kahes viimases raamatus ei hoiata autor end tagasi, elades välja kogu selle militaarse frustratsiooni, mis esimestes osades paisu taga hoiti. Õhku lastakse kümneid liikuvaid ja liikumatuid linnu ja inimesi sureb tuhandete kaupa. Lisaks suudab kirjanik lugejaid üllatada tõeliselt võigaste piltidega: näiteks ühe neiu meenutus, kuidas ta pidi oma venna laibast stalkerit tegema. Sellised stseenid annavad raamatule mõnusa tummise maigu, mis tihtipeale sellisele vanusegrupile (young adult) mõeldud kirjanduses puudu jääb. Õnneks ei juhtu selle sarjaga seda õnnetust, mis paljusid teisi mitmeosalisi teoseid saadavad. Autor suudab pinget üleväl hoida päris lõpuni, langetamata latti millimeetri võrragi, lõpetades sarja sellest hoolimata üllatava püüdnudiga. Võib öelda, et see sunnib esimese raamatu uuesti kätte võtma...

Üheks väga positiivseks märgiks on autori omapärane süsimust huumorisoon ning tema peidetud vihjed. Kõige ehedamaks näiteks on sealses maailmas ennesõjaaegsete kultuuride mõistmine (loomapaised jumalad Miki ja Pluuto), algupäraste nimede muutmine aja jooksul (siidi) ja kogu suhtumine iidsetesse tehnoloogiasse,

mille alusel on avastatud uusi leiutisi. Üks Reeve' kiiksudest on Londoni materdamine – väidetavalt olla kirjanikuhärra seal ükskord peksa saanud – ning ka selles raamatus ei anta linnale armu. Seostest rääkides torkavad kõige eredamalt silma sarnasused Miyazaki ja Ottomo anime'tega nagu Laputa, Nausicaa ja Steamboy. Nausicaas keerleb samuti kogu lugu iidsete hävitusrelvade ümber (lennukimootoreid näiteks kaevandatakse). Laputa ja Steamboy loovad aga sarnasuse hiidsuurte teraslinnade näol. Samuti ei saa kõrvale jätta Jules Verne' oma õhupallide-õhulaevadega, mis kindlasti lisaks kõigile eelnimetatutele kirjaniku loomingut mõjutas.

„Aga see on ju õudne! See on ju täiesti Liikumisvastane!“
- Thomas Natsworthy

Loomulikult ei ole raamatusari vaba ka igasugustest puudustest. Väga tabav fraas autori kohta raamatust „Tšempionite eine“ tuttava ulmekirjaniku Dwayne Hooveri öeldu, mille kohaselt ükski õige ulmekirjanik ei peaks tehnoloogiast mitte midagi teadma. Vägisi jääb tunne, et Reeve' kokkupuude tehnikaga piirdub kohvimasina sisse-välja lülitamisega. Esiteks kütus, mida linnad kasutavad: mitmes kohas mainitakse linnade kütusena tahkekütust. Kust aga võetakse piisavalt põlevat kraami, et hoida liikumas sadu tuhandeid (arvatavasti rohkemgi) tonne kaaluvat linna? Ja seda veel tuhande aasta vältel... Selline koloss pidi paari kuu jooksul ära kulutama vähemalt samapalju sütt, kui ta ise kaalus (puitmaterjali puhul on kogus veelgi suurem – lisaks oli Suur Jahimaa enamuses siiski heal juhul kohati võsastunud mudalomp, kust korralikku küttepuitu lihtsalt ei leidunud).

Teine probleem tekib munitsipaaldarwinismi alustaladega – tugevam jääb ellu. Selles maailmas aga sööb tugevam (kiirem) nõrgema (aeglasema) ära. Kust tekib pidevalt uusi nõrku linna, mis suudaksid toita vägevaid kiskjalinna neile vajalikus koguses ehitusmaterjali ja kütusega? Suur Jahimaa pidi algusaastatel linnadest pungil täis olema, et alles tuhande aasta pärast hakkaks suurtel kiskjatel saaki nappima.

Kolmas probleem tekib elementaarsest tugevusõpetusest lähtudes. Londoni kõige kõrgemas tipus (5-ndal korrusel) asus Püha Pauli katedraal. Raamatust lähtudes oli 5-nda ja 3-nda korruse vahel 1000 trepiastet (eeldame, et 1 trepiaste on umbes 20 cm kõrge). Seega pidi nende vahele jääma umbes 200 meetrit vertikaalis. Milline peaks olema see konstruktsioon, mis suudaks 200 meetri kõrgusel

hoida umbes 100 000 tonni raskust katedraali, mis linna liikudes vibreerib ning kõigub? Millised pidid olema seda linna edasivõivad roomikud?

Sedasi võib seda nimekirja päris pikalt edasi lasta, jätkates mootorite utoopilisest võimsusest linnamüraka liigutamisel ning lõpetades viimaks vibratsiooniga, mis peaks ajapikku kõik kivist ehitised pulbriks jahvatama. Samas on see aga siiski ilukirjanduslik teos.

„Ärge kartke. Te olete rohkem kui kaheksateist aastat surnud olnud.“

- Oenone Zero -

Kel tetraloogia maailmas toimuva vastu suurem huvi, võib seletusi 60-minuti sõja ja sellele järgnenud sündmuste kohta leida autori enda kodulehel (<http://www.philip-reeve.com/>). Moskvas filmikunsti õppiv venelanna Julia Zhuravleva alustas ka raamatupõhise animatsiooni valmistamisega, kuid eelmise aasta keskpaiku oli ta saanud hakkama pooleteiseminutilise lõiguga ning hetkel ei paista igatahes uuemat materjali olevat lekkinud. Tundub, et projekt vajus unne. Teisalt aga käivad kõlakad, et Peter Jackson võtab koos Weta Workshopiga ette ning teeb „Surelikest masinatest“ filmi. „Movieweb“ ja „imdb“ väidavad ilmumise aastaks 2012, kuid igasugune muu informatsioon selle kohta kahjuks puudub.

Hoolimata oma tehnilistest möödalaskmistest on Reeve suutnud siiski hakkama saada täiesti nauditava raamatusarjaga, kust leiab nii vägivalda, seiklusi kui ka mõnusat huumorit. Väga värskendavalt mõjuvad huvitavad lahendused, mille peale ise esialgu ei oskakski tulla nagu näiteks vertikaalsuunas töötav ühistransport. Tegu on väga huvitavas kuues oleva noorematele lugejatele mõeldud tõsiteadusliku ulmekirjandusega, kust ilmselt just selsamal põhjusel puudub igasugune seks. Lugeses ei teki kusagil raamatu osas tunnet, et jutt kusagilt venima hakkaks või tegelased kuidagi plassid paistaksid – otse vastupidi! Läbi raamatute arenevad lisaks süžeeleoline ka tegelased ise, andes sarja kvaliteedile tublisti kaalu juurde. Võin kindlalt väita, et pärast Tolkieni sõrmusejanti on see üks parimaid raamatusarju, mida ma senimaani täies mahus lugenud olen. Jääb veel vaid lootust, et Tiritamm ka viimase osa eesti keeles välja annab – ehk suudab see arvustus kirjastust veenda, et väärt raamatuid on mõtet trükkida!

Ulmeüingu presidendi ACTA-performance

Tartu raekoja platsil toimunud ACTA vastasel protestil ei pidanud ulmikute armastatud president õilsa ürituse paljuku ka end paljaks koorida ning keset kröbedat pakast vahtu löödud mulivanni kümblema viskuda. Tema sõnade järgi olla kogemus kogunisti päris värskendav olnud (eks ta kavalpea oli varemalt vannivee ühes kõrvalmajas soojaks ajanud). Igaljuhul pääses ulmepealik sedamoodi kõigi lehtede ja telekanalite uudiskülgedele.

Foto: President kaitsva mütsikesega

Foto: President kaitsetult, ilma mütsikeseta

Kirjanduskohvikud ulmeraamatutega Tartu Linnaraamatukogus

26. jaanuaril oli Tartu Linnaraamatukogu kirjanduskohvikus vaatluse all Andrus Kivirähki jutustus "Liblikas". Küläs oli kriitik ja tõlkija Raul Veede, vestlust juhtis raamatukoguhoidja Tiina Sulg.

23. veebruaril oli Tartu Linnaraamatukogu kirjanduskohvikus vaatluse all Austria kirjaniku Thomas Glavinici romaan "Öötöö". Küläs oli raamatu tõlkija Terje Loogus ja vestlust juhtis raamatukoguhoidja Linda Jahilo.

29. märtsil kell 15.00 –17.00 toimub kohvikus Lutsu Juures taas

Linnaraamatukogu kirjanduskohvik. Vaatluse all on briti kirjaniku Jeanette Wintersoni romaan "Kivist jumalad". Küläs on tõlkija Kätlin Kaldmaa. Kohvikusse on oodatud kõik huvilised, kes raamatut lugenud ja tahaksid selle üle mõnusesa õhkkonnas arutleda.

Foto: Nuru sein

Ulmekirjutajad katsetasid Nurgu

Veebruaris katsetasid Tartu ulmekirjutajad meele värskenduseks kirjutamist uues kohas. Selleks oli vastavatud rollimänguurg Nurg. Harjutati lugude ümberkirjutamist. Lisaks tavapärastele kirjutajatele olid kohal ka kolm uut katsetajat, teiste hulgas ulmejutulabori eestvedaja Sirje Kingsepp. Kõik esmavajalik kirjutamiseks ehk laud ja elekter olid Nurus olemas, kel oma arvutit kaasas polnud, said kasutada ka kahte kohapealset nuruarvutit. Üks inimene ajas läbi siiski ka paberi ja pliiatsiga.

Tartu ulmikute koosviibimine

Kuna ulmikute armastatud trahter Labürint hoiab endiselt oma uksi suletuna ning tulevikuplaane saladuses, siis toimus sellegi kuu ulmehuviliste kogunemine Kotka keldrikõrtsis. Meeleolu mis valitses oli üldiselt uimane-unine, milles võib tõenäoliselt süüdistada külma ja pimedat talveilma. Kohal viibis ka Eva Luts, kes müütas Professor Dowelli pead, ostjaid leidus.

Kuigi praegune koht on tore, katsetatakse järgmisel kuul ka uut vahvat kohta. Märtsikuu ulmikute kogunemine toimub "Kolme ahvi publi" tagakambris.

Nurulased

Tallinna ulmikute koosviibimine Lost Continentis

Margus Makke: Kui ma kuue ajal kohale jõudsin oli trepialune laud tühi, kuid Tanel ja Liina olid siiski leti ääres ja just kohale jõudnud. Sai siis arutatud võimaliku uue kogunemis koha üle ning jõudsime järeldusele, et peaks millalgi kui ilmad soojemaks muutuma korraldama plaani välise nn kontroll joomise, kus rahvas käib läbi erinevad väljapakutud kohad ja lõpuks otsustame milline sobiks või veenduks, et praegune koht on parim.

Liina oli lahkelt nõus olema "Reaktorile" seekordse koosviibimise fotograafiks ja klõpsiski mõned pildid valmis. Öhtu edenedes hakkas ulmikuid juurde tulema-- Kümme Pilve, Indrek Kõrve, Kalle Rahu, üllatusena Ipp, Taivo Rist, Taavi Kalju, Sirje Kingsepp, Kristjan (mitte Rätsep) ning lõpetuseks Annika Ennok.

Kirjastuste uudised

Kirjastus "Fantaa-

Täheae 10: Juubeliväljaanne

Täheaja juubelinumbrist leiab Ursula K. Le Guini kaks Meremaa juttu: "Lahtisidumise sõna" ja "Nimede seadus", George R. R. Martini loo "Tema laste portreed", Maniakkide Tänav, Kristjan Sanderi, Triinu Merese ja Marcus Kaasi uued lood ja jutuvõistluse esikümne lugusid. Lisaks kirjeldab Raul Sulbi Täheaja saamislugu, kuidas see tekkis ja mis raskusi ilmumise algusest peale üle elas, toimetaja pilgu läbi. Seekordses Täheajas leidub õudusjutte, teaduslikku fantastikat kummalisest ajanihktest ühes majas, fantaasialugusid eksportsistidest, vampiiridest, perekonna aust ja armastusest jms.

Surnud mehe kirjad

Martin Kirotar

9. juunil 1944

Kallis Jane,

anna andeks, et ma nii kaua ei kirjutanud. Viimasel ajal on olnud nii palju uusi muljeid, et ei jõua neid isegi läbi mõelda. Ma tean, et sa kindlasti muretsesid juba. Ära nüüd enam muretse – minuga on kõik korras. Tõtt-õelda pole Prantsusmaal üldse nii hull, kui ma arvasin. Inimesed on siin kenad ja sõbralikud, naeratavad palju. Sulle kindlasti meeldiks. Sakslasi pole ma veel näinud.

Peab ütleva, et värbamiskeskuse poisid tõesti liialdasid päris korralikult. Dessant oli muidugi jube, fritsude kuulipildujad ragisesid ja meie laevade suurtükid kõmisesid. Olime seal väikses paadis kui silgud pütis. Üks poiss minu kõrval palvetas. Ma ei teagi, mis ta nimi oli või mis tast sai. Mul oli surmahirm. Paadist välja rannale kuuliraha kätte küll joosta ei tahtnud. Õnneks mul jälle vedas. Vist libisesin – paadi põhi oli mereveest ja verest libe – ja lõin pea nii kõvasti ära, et kaotasin kogu lahingu ajaks teadvuse.

Kui meelemärkusele tulin, leidsin end puhaste valgete linadega voodis. Mõtlesin kohe sulle. Medaljon sinu pildiga kadus kahjuks ära, nagu ka kogu mu varustus. Põetajad ütlesid, et kõik jäi rannale maha. Selle asemel sain kerged linased haiglariided. Küllap seeru hoolitseb mu varustuse eest ja ega medaljon ka kuhugi ei kao, selle pärast ma ei muretse. Seeru on täitsamees. Mul on kahju teda niiviisi alt vedada.

Mingeid suuri vigastusi mul pole. Isegi muhku kukkumisest ei jäänud, aga tundub, et mul on siiski ajutine mälukaotus. Olen veel esialgu nõrk. Kui kaua püsti seisan, tekib tunne, nagu oleksin väga kerge ja võiksin iga hetk tuulega minema heljuda. Põetajate arvates on see tavaline asi ja peaks aja jooksul üle minema. Suurema osa ajast tunnen end ikka veel uimasena, näen kõike justkui läbi udu. Ma pole päris kindel, kus ma täpselt olen. Mingisuguses prantsuse haiglas ilmselt. Paistab, et mereäärses väikelinnas. Kirjutan sulle hiljem kindlasti veel. Praegu pean pisut puhkama.

Loodan, et mu kiri jõuab sinuni õige pea, aga kohalike sõnul sellele loota ei maksa. Mis seal ikka, arusaadav. Prantsusmaa on Ameerikast kaugel ja pealegi on sõjaaeg.

Armastan palavalt,
sinu Greg

10. juunil 1944

Kallis Jane,

kuidas sul läheb? Kas Togo elab hästi? Tunnen temast puudust. Minul läheb üsna kenasti. Põetajad ei taha mind veel minema lasta, aga ma võin juba linnas ja mere ääres jalutuskäike teha. Siin on väga vaikne, lahingutegevusest pole mingit märki. Kui ma seda ei teaks, ei oskaks arvatagi, et asun rindele nii lähedal. Ega ma väga tagasi ei kipugi. Ühest lähedasest kokkupuutest surmaga dessandipaadis piisas mulle täiesti.

Külaelanikud ja põetajad on väga kenad ja suudavad end mulle päris hästi arusaadavaks teha, ehkki nad ei saa kindlasti inglise keelt eriti hästi osata. Koos minuga on siin veel paar võõrast. Üks neist, Jake, on täitsa oma poiss – Utah'st pärit. Arvan, et ta toodi siia umbes päev pärast mind. Ka tema oli kohe haiglariietes, ilma varustuse ja isiklike asjadeta. Ma loodan, et need prantslased meie kraamile näppe taha pole ajanud. Jake räägib kogu aeg, et tahaks tagasi rindele, ja kirub oma halba õnne, et ei saa Ameerika eest võidelda. Ka temal pole vigastusi, ent ta tunneb end samamoodi nõrgalt nagu mina. Mul on tema juttu natuke väsitav kuulata. Tundub veider, et ainult mõnda aega tagasi mõtlesin ma ise samamoodi. Mis mul ometi hakkas, et ma sinu juurest ära tulin ja siia sõitsin? Hakkam arvama, et dessant oli minu jaoks mingisugune elumuutev kogemus – selline, nagu neid romaanides näha võib.

Lootes sind peagi jälle näha,
sind armastav Greg

Illustratsioon: Elo-Mai Mikelsaar

12. juunil 1944

Kallis Jane,

olen ikka veel samas linnas. Tundub, et armeest pole keegi mind otsimas käinud, nagu ka ülejäänud tosinat Ameerika sõdurit, kes siia toodi. Jake ja Mike arutavad sageli, miks nad ei tule ja mis võib juhtunud olla. Mind see suurt ei huvita. Tahaksin ainult koju tagasi tulla. Kohalikud annavad lootust, et varsti saan siit minema. Nad ütlevad, et mul läheb palju paremini kui teistel ameeriklastel. Sõjast nad rääkida ei taha, aga mina ei küsi ka ja seetõttu saan nendega päris hästi läbi. Ma pole kunagi kohanud sõbralikumaid ja lahkemaid inimesi.

Olen palju ringi uidanud. Seni on ilm iga päev vaikne olnud. Täevast katavad madalad pilved, heledad ja tupsulised nagu vatt. Mere kohal on alati udu. Rand meenutab mulle järvekallast, kus me Togoga jalutamas käisime. Teinekord läks ta visatud kepi järele nii kaugele vette, et ma mõtlesin, et ta on meid unustanud ega tulegi tagasi. Mäletan märga liiva taldade all, sinu kergest suvekleiti ja päevitunud sääri. Soovin, et oleksime sagedamini koos kõndimas käinud. Need on ühed mu ilusaimad mälestused. Loodetavasti avaneb meil varsti jälle võimalus koos järve äärde minna. Teine asi, mida ma kahetsen, on see, et ma oma vanematega rohkem aega ei veetnud. Kui sa aega leiad, ole nii kena ja ütle neile, et nende poeg armastab neid ja tuleb neid vaatama niipea, kui saab.

Armastan ja igatsen,
Greg

15. juunil 1944

Kallis Jane,

olukord hakkab mulle üha veidram tunduma. Tegelikult ma isegi ei tea, mis kuupäev täna on. Olen oma toibumisest saadik päevi lugenud, aga mul pole mingit moodust teada saada, kui kaua ma täpselt teadvuseta olin. Pealegi näib aeg siin rannaäärses linnakeses pikaks venivat ja laiali laotuvat.

Kohtasin täna Pierre'i, kes toodi siia paar päeva tagasi. Ta on prantslane, oli vist vastupanuliikumises. Pierre ütleb, et prantsuse keelt need kohalikud küll ei räägi. Samas saame mõlemad neist aru. Kas see võib olla mingi imelik murrak? Igatahes on mul Pierre'iga rohkemast rääkida kui teiste ameeriklastega. Ta tundub olevat vahva sell.

Lausa hämmastav, kui elust eemaldunud tunne võib sellises unises maakohas tekkida. Kõik on nii kenad ja naeratavad, et vägisi tekib tahtmine nende kombel lihtsas rahulolus päevi mööda saata. Ainsad, mis mulle veel tegevust annavad, on minu mõtted – ja muidugi sina. Mul on kahju, et ma viimasel korral sind nähes ei kallistanud sind kasvõi mõne hetke kauem. Kas ma ikka ütlesin, et armastan sind? Küllap vist, aga täpselt ei mäleta. Kogu mu elu Ameerikas muutub hädusemaks ja näib vajuvat kaugele uttu nagu silmapiir mere ääres. Kahju, et ma ei

jõudnud enne minekut katust ära parandada. Ja Togole oli juba ammu kuuti vaja. Oleksin väga tahtnud selle valmis teha. Mul oli see plaan mitu aastat mõttes, aga kuidagi ei leidnud aega asi ette võtta.

Mõned päevad tagasi hakkasin kahtlustama, et mu kirju ei viidagi posti. Ma pole siin ühtki postkasti ega kirjakandjat näinud. Põetaja, kelle kätte ma oma kirjad annan, naeratab iga kord natuke nukralt, noogutab ja läheb vaikides minema. Loodan, et mu sõnad jõuavad siiski sinuni.

Armastusega,
Greg

18. või 19. juunil 1944

(võib-olla on hoopis 20. juuli, pole päris kindel)

Kallis Jane,

loodan, et see uudis ei taba sind väga ootamatult, aga minuga pole vist siiski kõik päris nii korras, kui ma arvasin. Jõudsime täna Pierre'iga järeldusele, et me pole vist enam Prantsusmaal. Ma ei oska hästi seletada, mida see päriselt tähendab. Võiks vist öelda, et me oleme surnud. Vähemalt meie kehad. Rääkisin sellest põetajatele ja nad ütlesid, et see on ainult inimeste seletus. Nii palju sain ma aru, et nad viivad meid kuhugi ära, kui me valmis oleme. Ega me vist tagasi ei tule.

Viimasel ajal olen siin palju mõelnud sellele, mis mul tegemata on jäänud. Olen taibanud, et tegelikult ei takistanud mind miski neid asju ette võtmast. See tähendab, ei miski peale minu enda. Aga põetajatele ei meeldi kahetsus. See ei sobivat nende maailma. Nad küll ütlevad, et ma olen sellest faasist peaaegu üle saanud. Jake'il ja Mike'il, nagu ka teistel ameeriklastel, olevat veel pikk tee ees. Aga mina juba näen mere kohal udus põetajate laeva tulesid.

On siiski veel üks asi, mis mind kinni hoiab. See, mida ma sulle öelda tahtsin. See elu tõde, mida ma siin mõistma olen hakanud. Ma pole mingi poeet ega kirjamees, aga mõte pole õnneks keeruline ega vaja osavat sulge. Siin see on: ela nii, et sa ei peaks midagi kahetsema. Lihtne, mis?

P.S. Nägin täna rannas Togot. Ta liputas mulle saba, aga ligi ei tulnud. Põetajad ütlevad, et loomad ei peatugi siin kaua. Nemad viiakse kohe edasi, sest nad ei kahetse midagi. Nad on juba põetajate maailma jaoks valmis. Ära siis tema pärast muretse – tal läheb kindlasti hästi.

Igavesti sinu,
Greg

Plagiaator

J. J. Metsavana

Von Junzt tõusis künkaharjale ning silmitses kuuvalgusega üle kallatud küla. See pisike asula koosnes peamiselt vanadest madalatest puumajadest - ajahambast puretud hoonetest, mis justkui ehmunud ja läebakad vanurid olid kartlikult kogunenud ümber valge kiriku. Kirik ise meenutas laibakarva valgete seinte ning mustavate tühjade akendega surnukeha, külamajad justkui matuselised, seismas mõtlikult ümber koolnu...

“Ei, nii ei lähe,” leidis Tiitus. Ta kustutas Automatroni writer programmist kogu värskelt genereeritud loo maha ning jäi mõtsele.

Tiitus oli kulutanud kogu hommikukupooliku Automatroni häälestamisele. Ta oli programmi laadinud Lovecrafti profiili ja lisanud sinna näpuotsaga prooviks Heinleini. See oli muidugi lõppenud täieliku pudru ning kapsaga (mis, nagu ka manuaalid hoiatasid, võib juhtuda tuntud kirjanike segamisel). Siis oli ta üritanud kombineerida Lovecrafti kunagiste eelmise sajandi Eesti ulmekirjanikega nagu Maniakkide Tänav, Indrek Hargla, Belialsi ja Orlauga. See oli juba olnud lubavam, aga loost jäi puudu isiklik puudutus. Nii oli proovinud Tiitus tehisintelligentsesse kirjutamistarkvarasse oma lauseid sisse põimida, aga see löi taas rütmi paigast. Tiitus vandus ja kummutas alla tassitäie kanget kohvi koos mõnede aromaatsete narkootiliste lisanditega.

“Ah põrgu!” ägas Tiitus, pani Automatroni üldse kinni ja ühendas enda ajus oleva pisikompuutri võrku. Seejärel imes ta sisse viimase päeva kasutajate poolt enim hinnatud ulmeromaanid ja sadakond lühijuttu, vuristades kõik need romaanid ja jutud kohvi rüübates mälust läbi. Seejärel süütas sigari ja asus kümme minutiga loetud materjali seedima. Enamuses oli tegemist üsnagi tavaliste genereeritud teostega, mis lohaka ülesehituse ja arvutile ettesöödetud poolikute ideega kippusid olema maotud, hambutud ja munadeta. Meeldejäävamad oli romaanidest vaid üks ning lühijuttudest neli.

Tiitus valmistus juba võrgukanaleid sulgema ja kõiki ülejäänud lugusid enda ajast kustutama, säilitades vaid neist jäänud muljeid (ka negatiivne emotsioon on abiks: teab mida vältida), kui tarkvara piiksatas ja sülitas Tiituse silme ees heljuvale virtuaalsele ekraanile uue verivärske, just hetk tagasi võrku lisatud teose “Teispool hullumeelsust”. Eduard Jaakob oli autori nimeks, mis ehk kiskuski Tiituse tähelepanu nimetatud loole. Tavaliselt olid autorid valinud endile ikka kõlavad välismaa nimed. Nüüd aga siis äkitselt selline vanamoodne Eesti nimi.

“Ah kurat, proovime,” mõtles Tiitus ja klõpsas jutule. Pakkimisprogramm vedas jutu lahti ning teine programm luges selle sekunditega ta ajule ette. Järgnes vaikus. Tiitus istus vaikides. Jutt oli üks paremaid, mida ta oli viimaste kuude, võibolla isegi aastate jooksul lugenud. Terav, ühiskonnakriitiline, lausa geniaalse idee ning lahendusega.

Tiitus lasi programmil veel kaks korda lugu endale ette lugeda. Seekord timmis ta ka lugemiskiirust aeglasemaks, nii et kokku võttis kumbki kord minuti. Jah, kahtlemata meistritöö ja originaalne stiil veel lisaks. Tiitus uuris tiritud faili. Sellel polnud juures mitte ühegi tuttava jutulooja vesimärki. See võis tähendada ainult kahte. Kas piraattarkvara või mingi täiesti uus programmijupp. Esimene tundus ebatõenäolisem. Teise puhul aga tuleb kiirelt küüned taha saada.

Tiitus uuris kiirelt üleslaadija profiili. Seegi oli äärmiselt lakooniline, - ei mingit holo-telefoni IDd ega muud mõistlikku kanalit. Lisatud oli vaid arhailine emaili aadress. Tiituse imestus kasvas. E-maili ei kasutatud just ohrtralt. Ta ei teadnudki, et veel leidub mingeid servereid mis seda teenust pakuvad. Tal kulus terve kümme minutit, et veebist leida endale sobiv mailiklient ja see peale esimesi eksitavaid katseid viimaks ära seadistada. Kiri saadetud, jäi Tiitus ärevalt vastust ootama.

Vastus saabus juba samal õhtul. Eduard oli meelitatud Tiituse kiitustest ning valmis heameelega kohtuma, et enda teisigi jutte näidata ja neist rääkida. Kuidas sobib Tiitusele kolmapäev kohtumiseks? Lisatud oli ka aadress.

Tiitus kirjutas silmapilgu jooksul vastuse, avaldades palavat tänu, et kirjanik on nõus temaga suhtlema ja kolmapäeva õhtu sobib talle suurepäraselt.

Siis tiris ta lahti kaardi ja hakkas uurima kus täpselt viidatud aadress asub. Kaart näitas selleks olevat Rāpinast väljas asuva väikese vana maja. Maja oli pisut käidavatest teedest eemal ja seega puudusid sellest ka kaardil igasugused fotod, 3d joonised ning muu. Oli vaid üks ähmane kaader, kus oli peal vaid maja nurk.

See süstis Tiitusesse tibake elutervet kahtlust ning tõmbas mehe eufoorilistest unistustest tagasi kainemasse reaalsusse. Kui äkki tegemist mõne küberpärmuga, kes lihtsalt tahab teda infost paljaks riisuda. Või elundikaubitsejatega. Tiitus teadis hästi, et küberkuritegevus on karm ala ning tänapäeva kurjategijad on võimelised tegutsema nii, et ainus asi mis sinust lõpuks raisku läheb on kisa. Info pumbatakse sinust välja ning siseelundid ja luud-kondid lähevad soodsa hinnaga mustale turule.

Samas tõrjus ta selle rumala mõtte peast välja. Miks peaksid looma pätid sedavõrd keeruka süsteemi? Ohvreid leiaks ka lihtsamalt. Poleks vaja selleks eraldi luua uut kirjutamise tarkvara, et teda ligi meelitada.

Nii maanduski kaks päeva hiljem Rāpinast kilomeeter väljas asuva rohtunud majakese ees Tiituse hõljukauto. Tiitus seiskas mootori, astus välja, väristas külma õhu ja vihma pärast õlgu ja sammus kiirustades edasi, andis ukse taga kella ning jäi kärsitult jalalt jalale tammudes ootama.

Kulus veidi aega, enne kui uksetagant hakkasid kostma lohisevad sammud. Võti ragises lukuaukus ning uks avanex. Ukse taga paistis kõhnavõitu salkus juuste ning ümarate prillidega mees. Tiitusest ehk õige pisut noorem

30-nendatest härra.

“Eduard?” uuris Tiitus. Mehike noogutas: “Astuge edasi,” palus ta kohmetult. “Ei ärge võtke saapaid jalast, tulge niisama ma siin pole ammu koristatud.”

Tiitus sisenes tema järel kopituse ning kassikuse järgi haisvasse koridori. Seal juhatas majaelanik ta edasi hämarasse vanaaegse sisutusega elutuppa. Kõikjal pitslinikud, ja pääkesest kollaseks pleekinud kardinad. Tiitus vaatas ringi, aga ei tabanud kuskil arvuteid, ega neuro-wifi linke. Mees võttis istet ühte pakutud suurde tolmusesse tugitooli ja silmitas salapäraselt kirjanikku. Tal ei paistnud olevat tehtud mingeid siirdeid. Või olid need tõeliselt hea tasemega kirurgilised siirikud. Võibolla on tal raha roppu moodi ja on kõva papi mängu pannud, et sellises seisus maja omada. Kõige selle all aga on hoolikalt peidetud sajad andurid, tehisajud ning valguskaablid. Tiitus hakkas end tundma ebamugavalt.

“Teed-kohvi?” pakkus Eduard. “Ei tänan,” keeldus Tiitus kiiruga: pea oli vaja selge hoida. Niigi oli ta viimased päevad ainult erinevate ergutite ja psühhoaparandajate peal elanud.

“Kuulge!” haaras ta jutuotsa enda kätte. “Tulin teie lühiromaani peale kohale. Nagu ma kirjutas mainisin, meeldis see mulle ääretult.”

Eduard kohmetus: “Ah kiiruga kokku visatud asi,” pomises mehike vastuseks. Tiitus raputas pead: “Mina nii ei ütleks... Muide, mis tarkvaraga te selle kombineerisite. Mingi omaloodud asi? Kui see pole just saladus?”

“Tegelikult kirjutasin ma selle alguses käsitsi paberile ja hiljem lõin arvutisse ümber.”

Tiitus jahmus: “Käsitsi? Aga see on ju meeletu töö.”

“Nojah, aga mulle arvutid ei istu. Pole nendega kunagi väga hästi läbi saanud ja veidike muudavad nad mind isegi pelglikuks.”

Tiitus põrnitses meest hämmingus: “Aga teie lugu on liiga hea, et seda niisama jätta. Te peaksite endale laskma neurokontakti paigaldada. Oma aju profilineerida. Koostada selle alusel eraldi mõnele tuntud tarkvarale teema...”

Puna tuli Eduardi näole tagas. Ta oli muutunud ootamatult vihaseks. “EI!” käratas ta ootamatult. “Ma ei tunne mitte mingit vajadust midagi sellist teha. Kui te härra olete tulnud minuga kohtuma vaid sellepärast, siis unustage ära.”

“Aga pidage,” üritas Tiitus päästa veel viimast. “Mõelge ometi korraks. See ei muuda teid mingilgi moel. Ma võin

Illustratsioon: Eleri Porroson

tas, haaras kaelast ning vajus kangestunult tooli.

Tiitus kontrollis ta pulssi ja sammus seejärel auto juurde, tõmbas selle pagasist välja läikivast metallist kohvri, kontrollis infrapuna anduriga ega kedagi läheduses luura ning siirdus tagasi tuppa. Seal pakkis ta kohvrast välja väikese kirurgikomplekti, mõned seadmed ja võimendid. Seejärel ühendas ta oma kuklas oleva neurokontakti kirurgikomplektiga, käivitas vajalikud programmid ning päästis lahti kirurgmutuka.

Kroomitud läikiv kirurgmutuk sibas oma skalpellteravatel löikekoibadel mööda halvatud, kuid teadvusel püsivat Eduardi, sisenes nina kaudu mehe ajju ning asus seda käsnjat organit andurite abil kaardistama. Pärast tunnikest rassimist oli aju kolmemõõtmeline visand olemas. Erinevad ajuosad ühendatud kirurgmutukaga ning sellekaudu Tiituse enda kompuutriga ja profilineerimine võis alata. Tiitus naeratas laialt. Viimaks ometi naeratab muusa ka temale. Võibolla, mõttes Tiitus, läheb ta veel kaugemale ja laseb Eduardi kirjutamisprofiili kirurgmutukal permanentselt oma ajusagaratesse põletada.

hakata teie partneriks ja kaaskirjutajaks. Aidata tehnikat ning tarkvara osas jalule. Mul on mõned tuttavad kes mässavad viseerimise videotarkvaraga. Saaksime mõne kuuga anda välja juba filmi. Tuleb vaid lepinguid sõlmida mõnede tuntud näitlejatega, et võime nende avatare filmides kasutada ja ...”

Ent Eduard ei teinud teda kuulmagi. “Palun lahkuge,” teatas ta pisut väsinud häälega. “Ma juba arvasingi, et oli viga see jutt netti laadida.”

Tiitus tõsis ja hakkas aeglaselt ukse poole astuma, ent tegi seejärel ootamatu pöörde Eduardi suunas. Tõstis käe ning tema sõrmeküüne alla istutatud implantaat tulistas välja tilukese nõela kange toksilise närvimürgiga. Eduard karjatas, haaras kaelast ning vajus kangestunult tooli.

Lihtsalt lima

Krafinna

Kamnetski keeras kannapeal ringi. "Pole võimalik," urahtas ta läbi hammaste. Lima, igal pool lima. See vaatas vastu nii seintelt kui ka peegeldus aknaklaasilt. Kummatigi oli kuriteos midagi tuttavat. Midagi sellist, mis ronis jõuliste tõmmetega ajusügavusest pea juustejuurteni välja.

"...", pomises Kamnetski kuuldamatult. Inspektor Kamnetski polnud sõna otseses mõttes inspektor. Ta oli hübriid vampiirikütist ja detektiivist. Samas armastas neljakümnendates, heledapäine ja väikse õllekohuga mees end tituleerida just inspektoriks. Lühike ja konkreetne.

Niisama lühikeselt ja konkreetselt formeerus inspektori juuste all teooria kurjategijast.

Kamnetski päev jätkus niisiis täpselt sama sisutihedalt kui hommik. Või kuidas teistmoodi saab nimetada päeva algust, mil voodist välja astudes satud okseloiku, kohvimasin rõhatab põlglikult ning keeldub töötamast, veepump kiunub agoonias, nõudes valude lõpetamist ning lõppeks ei kavatse see neetud koeranäss ühtegi sammu astuda muus suunas kui kiirteel kihutavad masinad.

Okse oli otse loomulikult Putlase (hellitusnimega Puti) tekitatud ja polnud õigupoolest mingi uudis. Värskust aga lisas poolseedinud toidu väljastamiskoht. Kamnetskil kulus veerand tundi selleks, et alasti ja ühel jalal hüpeldes leida paber või kalts, millega okse jalalt eemaldada, seejärel pump tööle meelitada ning poolseedunud toit voodi eest ära koristada. Seejuures lõpetas veepump suhte ühepoolselt ehk keeldus pärast topsitait vett midagi välja laskmast.

Manades kõiki maailma pumbajumalaid ja eriti neid teisi, üritas Kamnetski kohvi teha. Ettenägelikult inspektoril oli kohvikeetmise tarbeks vesi igaks juhuks varutud. Sest ega see pump esimest korda iseloomu näidanud.

Niisiis, filter, kohv ja vesi. Seejärel masina põlglik rõhatus ja telefonihelin. Ülemus tundis viisakat huvi, millal Kamnetskit võib tööle oodata. Nüüd oli inspektor kindel, et kogu maailm on tema vastu.

Pärast viieminutilist südamlikku kõnelemist pani inspektor koerale rihma ümber kaela ning üritas looma jalutama viima. Just nimelt üritas, sest koer keeldus kõndimast. Lasi sortsu trepi ette ning jäi seisma. Seejärel, otsekui kurjast vaimust vallatult tiris Puti vastupunnivat inimest maantee poole.

Remargina – maja, mille ühe korteri auväärseks omanikuks Kamnetski võis end lugeda, asus nimelt maakonna ühe suurima maantee ääres, kus liiklus lakkab vaid loetud tundideks ja sedagi väga vara hommikul.

Koer tiris inspektorit täie jõuga maanteele, endal silmad ärevusest pilukil ja ninasõõrmed õieli. Jõukatsumine lõppes 1:2, sest Kamnetski oli seks ajaks siruli, kui tal lõpuks õnnestus koer jõuvõtetega ümber veenda ning ta tagasi tuppa suruda.

Inspektor jõudis äärelinnast kesklinna kontorisse vaid paaritunnilise hilinemisega, kaasas süüdlasliku ilmega koeranäss. Jah, see oli kõigi määruste vastane, aga aega koera järele minekuks tal täna enam ei olnud. See paar tundi "hommikuvõimlemist" olid Kamnetskilt röövitud lõunaaja, mis täna pidi kuuluma loomaarstile. Koera

Illustratsioon: Luule Lille

küüned olid liiga pikaks veninud, lisaks vajasis hambad tähelepanu. Puti ei söönud viimasel ajal midagi peale pehmete lihatükkide ning koera pruunidesse silmadesse ilmus iga kord piinatud läige, kui ta üritas konti järada...

Kamnetski suskis näpuga limas, tõstis selle valguse kätte ja uuris. Ahhaa, seal see ongi, rohekas olluses veiklesid pisikesed helendavad osakesed. Niisiis oli ta õigetel jälgedel. Kamnetski sammus läbi toa, mõõtis sammudega arupidavalt vahemaid. Ta kõndis ringi, hüüatas aegajalt, keeras pea linnu kombel viltu ja lähenes laibale kummalise küliskäiguga, aegajalt õhku hüpates ja pomisedes. Kogu tema käitumine meenutas tahes-tahtmatult Suuri Detektiive. Esimeselt oli ta laenanud vahemaade sammudega mõõtmise, terava kulilpilgu ja äärmise kontsentratsiooni, teiselt aga omandanud haiglasliku puhtusearmastuse. Nii tõmbas inspektor pärast iga asja puutumist taskust paberräti, et see pärast sõrmede pühkimist elegantse viiega lennutada lähimasse prügikasti. Või siis mitte nii elegantse... Ja see õhus heljuv vaevutuntav aroom, mille suu kaudu hingava inspektori kiuste tema ulakad ninasõõrmed smuugeldasid mehe haistmisorganitesse. Kogu inspektori kummastavalt reeglipäraselt tegevust vaatas pealt keskmise laika suurune segavereline koer, Kamnetski oma armas kutsa. Rangelt võttes poleks inspektor tohtinud ju looma sündmuskohale kaasa võtta. Rangelt võttes ei oleks tohtinud ta ka tööle hilineda. See aga ei tähendanud, et ta rangelt võtmisi liiga rangelt võttis.

Koer Puti nuuskis äärmise tähelepanuga laipa, klõbistas veidi aega toas ringi, tõstis siis pea ja vaatas uksele kõõlule mürakale, inspektori abilisele otse silma. Uurivalt ja igatsevalt.

Juba esimese sarnase käekirjaga mõrva uurides oli inspektor kuriteokohas tundnud veidralt imalat lõhna. Arvatavasti mõjub see ahvatlevalt vaid neile, kes peavad isuäratavaks veidi liisunud õlle ja kalamaksaõli segu, mida on tembitud pool päeva lämbes leitsakus määndanud surnud looma kehahamahladega. Kamnetski ei osanud seda lõhnade segu seo-

stada millegi muuga kui vaid oma koeranässi väärastunud maitsega. Putile meeldis ju ka toore maksa lehk, rääkimata kolm päeva roiskunud toidust.

Teine kuritegu lõhnas samamoodi... kolmas ei saanud olla enam juhus. Vihje? Õhus heljuv ja rohelist tuld vilgutav juhtnõör?

Tegu oli ilmselgelt sarimõrtsukaga. Kes eritas lima. Samas, sädelevat lima ei olnud Kamnetski mitte kuskil mujal kohanud kui vaid viimatistes mõrvakohtades. See oli saanud justkui mõrva eritunnuseks. Ja see veider lõhn... Limas polnud üldse asi, sest lima muuseas ei olnud viimasel ajal üldse nii ebatavaline, vähemalt rotlaste seas.

Rotlasteks hüüti pool sajandit tagasi teadmata kust riiki imibunud tegelasi, kelle tunnuseks olid pikad küüned ja täiesti selge vurrustik põskedel. Eialgu hoidsid nad omaette, aga mõne aja pärast sulandusid rotlased sootsiumisse. Peale selle, et nad eristusid veidi tavalisest elanikkonnast, oli neil äärmiselt hea lõhnatundmine, mis omakorda lubas neil lõhnatööstuses oma andeid proovile panna. Mõned eriti andekad rotlased olid saavutanud koguni ühiskondliku positsiooni. Enamasti meenutasid nende nimed farsiks pööratud aristokraatseid nimesid: CCristelle, NNormert, LLorreöa... Ja mõnikord jätsid needsamad rotlased maha lima. Erutuse korral hakkas neil nimelt koonust, mida inimesed kokkuleplikult ninaks hüüdsid, erituma teatud ainet, mida hüüti limaks. Samuti kokkuleplikult. Limaks kõlbab ju nimetada mida iganes, mis haiseb nagu vänge liim ja mis kleepub. Ka kuriteoregistrisse olid mõned rotlaadsed kantud. Näiteks LLanegart, kelle arvel oli paar päris arvestatavat murdvargust. Samuti kahtlustati, et ta on vastutav paari võika mõrva eest.

Ilmatud pudelit meenutav inspektori abiline Kiilakas takseeris veidralt käituvat Kamnetskit, hoides rohmakaid käsi nagu muuseas selja taga. "Kaua siin siis ka läheb?" uuris ta inspektorilt. Ajatuna näiv Kiilakas oli inspektori esimene abi. Ta tuli riiki viiskümmend aastat tagasi. Seda fakti ei näinud suurt keegi mäletavat või oli mees pälvinud töötades erinevates kriminaalkuritegusid uurivates organites teatava puutumatus. Nagu keegi ei teadnud peale tema enese ja asjaspeutuivate, et siia riiki oli ta saabunud jälitades suurte rottide taolised olevusi. Neid karvutuid loomi, kes oskasid mõelda, tunda. Neil oli ajapikku tekkinud isegi oma keel. Selles keeles hüüti inspektori abilist Kiilaniks, inimesed aga kutsusid teda Kiilakaks. Või veel! Kiilakas oli ta täpselt ühe koha pealt. Muidu kattis kogu ta keha ja jäsemeid paks karvastik.

Rotlaadseid hakati aga üsna pea kutsuma rotlasteks. Kummaline küll, aga inimestel ei paistnud nende vastu midagi olevat. Õige pea lõpetati ka mõistatamine, kust rotlased pärinevad ja miks nad riiki saabusid.

Kiilakas aga teadis. Teadis üsna täpselt, miks nad saabusid, samuti ka seda, kust nad pärit. Nad on tema omad! Tema, ja ei kellegi muu. Tema nad lõi, tema nad tapab. Ristgeneetika tulemusena sündinud rotlased on ebardid, kes pole väärt elamiseks. Jah, ta kasutas neid söögina, aga mis on kasu söögist, mis hakkab mõtlema ja jookseb minema? Ja mis kasu on inimestest, kes võtavad ebardid oma ühiskonda, küsimata küsimusi? Kui nad ei näe, milleks neile silmad? Kiilakas tundis hästi Kamnetski uurimismeetodeid, oli ta

ju teda jälginud. Juba enne, kui Kamnetski sai deemonikütt. Ning juubeldanud, saades teada, et just Kamnetski on määratud tema ülemuseks.

Niisiis teadis Kiilakas, et iga kord, kui Kamnetski näeb lima, ükskõik mis sorti, määrab ta selle kellegi kaela, keda hüüab LLanegartiks. Olgu jumal tunnistajaks, Kiilakal polnud aimugi, kes või mis see elukas oli. Selge oli vaid see, et LLanegarti tunnusmärgiks oli lima. Lihtsalt lima.

Kamnetski mühatas vastuseks, ja tegi edasi šerlokkit. Kiilakas muigas endamisi ja asutas end minema.

Kiilakas oli eluga rahul. Eriti rahul oli ta tänasega. Hommikul end kontorisse asutades tegi Kiilakas suurepärase avastuse – suure maantee äärde, just Kamnetsi elukohta vahetusse lähedusse, oli rajatud burgeriputka. Väga suurt vaeva sissesõiduteega polnud nähtud, ainult väike viide: HessKingPurks, mis viitas kolmekordsete paneelmajade poole. Ometi oli hästilõhnav väike plastmassist putka vaid viis meetrit maanteest, poolel teel majade poole. Ja mis veel tähtsam, rajatise vahetus läheduses tiirles päris mitu näljase moega kassi. Isegi üks koerarajakas oli uudistama tulnud. Kiilakas peatus kruusakivide raginal burksiputka ees. "Kiss-kiss-kiss," kutsus ta kasse. Maha kükitades mõjus Kiilaka imposantne 100-kilone kere naeruväärselt väiksena. Aga isegi see teinud teda miisudele sümpaatseks. Hoopiski üpris imelik lehk, mida Kiilakas hakkas lainetena välja saatma. "Feromoonid ei vea ial alt," muigas Kiilakas rõõmsalt omaette ja jätkas kasside meelitamist. Mõne aja pärast üks neist, hallika karva ja pehme valge rinnaesise laiguga läheneski Kiilakale, kahtlustavalt. Õhku nuhutades ligines ta sentimeetrihaaval, aga kõht nõudis oma, ja nii oli kiisu märkamatu Kiilakale liiga lähedale jõudnud. Sest meetrist piisas. Mehemürakas sirutas käe välja ning käes see loomake oligi. Käes ja uimane intensiivsest lehest. Pole mingit mõtet toitu enne tarvitamist tappa.

Tänane lõunasöök kinni püütud, pressis Kiilakas pisikesse kassi portfelli. Jäänud oli vaid üksainus asi.

Maja välisukse juurde jõudnult uuris Kiilakas naeruseguse irvega oma limaseid sõrmi. Helendamas sellest kleepjast jamast, mida ta oli nii hoolikalt pritsinud seintele ja aknale. Teades hästi, et mitte surnud naise keha polnud see, millele Kamnetski peamise tähelepanu pühendab. Ikka limale, millele inspektor oli isegi nime välja mõelnud. Kiilaka meelest oli see mugav ja lihtne jälgede kõrvaldamise moodus. Mida võibki tahta ühelt tegelaselt, inimeselt, kes suudab rotlased omaks võtta? Õigupoolest oli see vaid inspektori õnn, et ta kunagi Kiilaka juuresolekul rotlasi ei kiitnud. Muidu oleks Kamnetski üks neist sadadest nimedest Kiilaka näruseks kulunud märkmikust. Kes teab, hea õnne korral oleks tal elada jäänud vaid pool aastat, aga võibolla ka mitte. Kõik olenes sellest, mis tempos õnnestub tal kõrvaldada mõtleva söögi pooldajaid.

Eialgu oli ta tapnud vihast, nõrdimusest. Hiljem sai sellest vajadus. Nii polnudki enam suurt vahet, keda ta tappis, kas inimesi või rotlasi. Kuigi nimekiri täienes iga päevaga...

Järgmiseks mäletas Kiilakas haugatust, teravat sähvatust ning vilkuvaid tulukesi. Nii ei saanud ta kunagi teada, et Kamnetski oli oma hookuspookust ja LLanegarti siunamist teinud vaid deemon Kiilaka petmiseks.

Vanemate nimel

Maniakide tänav

Prahvatus, mis läbi tähelaeva kajas, oli ootamatu. Loot-ekolbide juures askeldav Linda ei suutnud endas alla suruda reflektorset hirmuhüüdu. Esimesele raksatusele järgnes teine. Avariisignaalid kukkusid üürgama. Valgus kustus, avariivalgus hakkas vilkuma. Automaatsed vaheuksed sulgusid. Õhk väljus laevast kõrvukriipiva sisinaga. Kõik oli toimunud nii kiiresti, et Linda vahtis jahmunult ringi, taipamata mis toimub. Alles nüüd sisinat kuuldes jõudis toimunu talle kohale. Naise kaalutuses vabalt heljuvad juuksed tõusid hirmust pulkadena püsti. See tähendas vaid üht! Ta oli kosmoselaeva sellest osas, kus keres oli auk ja väljapääsud suletud.

Enamus sisustust oli kõik kuhugile kinnitatud, kuid vähesed esemed, mis ta oli töötegemise hõlbustamiseks enda ümber asetanud ja mis seni kaalutuses rahulikult paigal hõljusid, hakkasid õhuvooluga kaasa liikuma, lendama. Ka Linda. Ta klammerdus seinale külge. Rõhk kambris alanest kiiresti ja külm paanika halvab naise meeli. Niipalju tal veel oidu oli, et õhurõhu alanedes meenus õppustel sadu kordi väljatreenitud liigutus ning et avariikapp on õnneks allatuult. Naine lasi lahti ja lendas ning pörkles oma paljast ülakeha veristades mööda seinu, üle mõõteriistade ja seadmete avariikapini, avas selle ning automaatika surus talle päästekiivri pähe. See oli tõepoolest ainult kiiver. Kiiver imes end naise naha külge ja hapnik pahises visiiri alla. Automaatika tõmbas naise kappi, sulges ukse ja laevast märatsetes lahkuv õhuvoog jättis Linda rahule. Nüüd alles hakkas astronaut värisevate kätega endale kapis olevat skafandrit selga kiskuma. Temperatuur, mis oli kosmoselaevas tavaliselt lähedase tähe poolt kiiratava soojuse ärajuhtimisprobleemide tõttu üsna kõrge, asendus kiiresti karge ja jäise jahedusega. Kohmetunud sõrmed ei suutnud enam õieti kaitseülrikonna kinniteid käsitseda, kuid õnneks robotkäed avariikapis aitasid. Skafander sulgus, kiiver ühines sellega, soojendus lülitus tööle, ülrikonna alla tekkis kunstlik rõhk. Naine oli hetkeks pääsenud. Kappi enesesse õhku ei pumbatud, skafander pidi teda elus hoidma. Ta lülitas kiivris side sisse ja võttis teistega kontakti.

„Kapten? Linda siin.“

„Kuulen sind. Kanna ette.“

„Olen kolmandas avariikapis, minu seksioonis on leke.“

„Laeva tabas järjest kaks meteoori. Milline kuratlikult loll juhus. Ärkvel on praegu kümme meeskonnaliiget, neist kaks vigastatud. Saadan sulle Huan-Markuse appi, klaarite sinu lekke kahekesi ära.“ Ja siis kuulis naine uut mürakat. Terve laev vappus. Hirm tuli tagasi ja jäised sõrmed klammerdusid südame ümber. Mitte asjata ei olnud laevas käibel fraas, et väljas kosmoses on külm. See oli hirmu külmus, mis teda siin igal sammul jälitas. See saatis naist kogu talveunest ärkveloleku aja. Ardo, psühholoogiateenituse vanemarst kinnitas, et see on vaimne häire, mida põhjustavad lähedase tähe lühilainelised ultraviolettkiired, ka mitmed teised meeskonnast kannatasid selle all. Hoolimata pidevatest uuringutest ei olnud laevastiku teadlased veel selgeks teinud kõiki muutusi, mida kosmiline kiirgus inimrakkudes esile kutsus. Kuid paar närvisüsteemi häiret olid nad kindlaks määranud ja üks neist pani kosmoserän-

dureid nägemismeele kaudu tundma ilmaruumi jäisust. Ning seepärast, ehkki ülrikonnas oli elektrikut, tundis Linda külma juba pelgalt mõtte ees, et pidi väljuma.

„Linda,“ võttis kapten temaga uuesti ühendust.

„Jah?“

„Us tabamus. Ma ei saa sulle Huan-Markust saata. Pead üksi toime tulema.“

Linda tundis, kuidas hirm löi üle pea kokku.

„Saad hakkama?“ Kapteni hääl polnud mitte küsiv, vaid karm ja nõudlik. Mees teadis, et Lindal olid nende seast suurimad vaimsed probleemid. Linda ei suutnud jaatavalt vastata.

„Ta läheb uut auku parandama?“

„Markus on surnud, jäi meteoriidi teele ette. See oli eriti suur tõbras, pörutas teiselt poolt välja. Meil on kaks uut neetult suurt auku ja dendropargist oleme samuti ilma.“

„Selge,“ ütles Linda ja püüdis anda oma häälele otsustavat kõla. Muidugi pargis, mõtles Linda. Huan-Markusele tundus, et nende rohelust ja lopsakust täis parki ründab igast küljest hallitus. Ta nägi kõikjal läpalaike, ämblikuvõrke, roiskumist. Nii nagu Linda, teadis ka Markus, et need on kõigest tema luulud, kuid kujutluspiltide ees võimetuna käis ta ikkagi salaja igale poole mürki pritsimas, et kopeeritud peatada. Mingi vaimne lüliti muutis asendit, kui naine kujutas ette millise absurdsusega Markus tegeles. Korras suutis Linda oma hirmu alla suruda.

„Tegutsen,“ teatas ta kaptenile. Naine haaras otsustavalt avariikapist plasmakeeviti ja suure seljakoti paikadega. Need olid igas säärases kapis. Linda avas avariikapi ukse ja tõukas end sinnapoole, kuhu olid kadunud lendavad esemed. See asus neli saali eemal. Rusikasuuruse ava ees hõljusid mõned üksikud esemed. Pisemad olid kadunud kosmilisse tühjusse, suuremad, mis kohe läbi ei mahtunud, keerlesid nüüd vabalt.

Koos skafandriga oli Linda üsna kogukas, kuid avariiluuk oli piisavalt suur nii, et kerge pingutusega mahtus ta sellest välja. Avariiluugil puudus lüüs, kuid seda kasutati niikui-nii ainult siis, kui sees enam atmosfääri ei olnud. Esimene liigutus, mis naine tegi, kui pool keha august väljas oli, viskas magnetrossi laevakere külge. Alles seejärel puges ta ise välja, tõmmates järgi magnetiseeritud tööriista- ning materjalikotid. Võtnud paunadest vajalikud esemed, kinnitas naine sangad igaks juhuks veel omakorda magnetrosside külge. Ta ajas end magnetaldadega laevakerele klammerdudes sirgu ja vaatas altkulmu ringi. Ilmaaegu. Naise käsi klammerdus tugevamini keevitikoti sanga ümber. Hirm, mida astronaut suutis siiani alla suruda, tarretas lihased kivikõvaks klombiks. Lihased olid niivõrd pinges, et naist haarasid kontrollimatud värinad. Ta pigistas silmad kõvasti kinni.

„Ma viin ellu seda, millest möödunud põlvkondade inimesed ainult unistasid. Mu unistus põhineb teadusel, ma usun tuleviku võite, oleme palju saavutanud minevikus ja saavutame olevikus,“ pomises ta.

Naine kordas oma mantrat mitu korda, tundes kuidas kangestav külmus sellest hoolimata üle keha laiali voolab ja üha enam võimust võtab. Talumatud külmavärinad raputasid lihaseid. Maailmaruum oli liiga suur ja liiga

külm, et inimene end siin mugavalt tunneks.

„Linda!“ nõudis kapteni hää tema kõrvus. „Kanna ette!“ Naine püüdis suud liigutada, kuid tema lõuad selleks liiga kramplikult kokku pigistatud.

„Linda!“ nõudis kapten taas. Ootas hetke ja ootamatult kõlas mehe karm hää soojalt ja hellalt: „Linda, maailmaruum ei ole inimkonna jaoks ei liiga suur ega liiga jahe. „Estonia“ ei ole siin ükski. Meile järgneb ja eelneb kümneid laevu, miljoneid inimesi. Vaata enda ümber. Maailmaruum on täis soojust ja energiat. See energia on lõputu, ta paneb meid liikuma ja hoiab elus. Kosmos ise hoiab meid elus. Kosmosega ei tule võidelda, kosmoses tuleb elada, see on sinu kodu, ja sinu kodu on sinu kindlus. Leia endale kosmosest energiat ja see soojendab sind.“

Linda neelatas kramplikult, mehe sõnad panid ta kinni kiilunud ajus mõtted mingil määral liikuma. Naine kiskus suure vaevaga oma silmad pilukile ja püüdis leida ümbruskonnast mingit toetavat pidepunkti. Ta teadis, et laev ei ole siin ükski. Neile järgnes terve laevastik ja palju kosmoselaevu liikus nende ees. Kuid teadmised ei piisanud, sest laevu polnud palja silmaga võimalik leida. Ta nägi vaid lõputus pimeduses ja tühjuses aastasadu tagasi saadud hoost tähtedevahelises tühjas ruumis kihutava „Estonia“ hiiglaslikku säravhalli teraskatet, külma ja elutut. Ta nägi mustavat auku laevakattes enese ees ja seal augu põhjas nägi ta oma laborist kumavat avariivalgust. See oli soe, kollane valgus. Naine klammerdus pilguga sellesse. Kodune kuma andis naisele niipalju jõudu, et ta suutis viimaks tõsta pilgu ülespoole. Kõrgemale, päris üles. Linda kohal hõõgus punakalt tohutu kera. Kaugemal paistsid tolmuühemetenäol paar selle kosmilises tühjuses rändavat kaaslast.

Naine neelatas ja sisendas endale, et kohalik päike on kuum. Kuumem kui kuum. 15 miljonit kraadi tuumas, 5 miljonit kraadi pealispinna lähedal ja miljon kraadi pinnal. Tähe tsesentris vesinikku heeliumiks muutvate reaktsioonide kõrvalsaadusena tekkival gammakiirgusel kulub normaaltingimustel mõni sekund, et jõuda tähe pinnani ja suunduda kosmosesse. Tegelikult on ainetihedus tähe 15 miljoni kraadises tuumas nii suur, et enne kui gammakiired saavad liikuda sentimeetritki, põrkavad nad kokku läheduses olevate aatomite väiksemate osakestega ja degradeeruvad madalama energiaga röntgenkiirguseks. Viimaste tee pole sugugi lihtsam, nad eeskõige peaaegu igavesti, põrgates siia ja sinna, edasi ja tagasi. Lõpuks jõuavad üksikud röntgenkiired tuumast südame välispiirini, kus nad sisenevad tähe järgmisesse tsoonis – kiirgustsoonis. Siin ei toimu enam tuumareaktsioone, kuna temperatuur on langenud 5 miljoni kraadini, ainetihedus tugevasti vähenenud ja röntgenkiirte suhteliselt kerge jõud järgmise kihini, konvektsioonitsoonis. Siin on temperatuur langenud miljoni kraadini ja röntgenkiirte tee taas blokeeritud. Vaba migratsioonil on asemel kantakse neid pinna poole kihutava gaasi hiiglaslikes tunnelites. Liikudes üle 3600 kilomeetri tunnis, keeb see gaas lõpuks tähest välja, muutudes nähtavaks kogu pinda tihedalt katvate graanulitena. Sellel teel teevad röntgenkiired läbi järjekordsed muundumised energia kahanemise suunas, algul ultraviolettkiirguseks ja lõpuks pinna

lähedal tavaliseks tähevalguseks. Terveks selleks teekon- naks kulub paari sekundi asemel umbes 10 miljonit aastat. Seejärel kulub vabanenud tähevalgusel alla kümne minuti, et jõuda „Estonia“ ja Lindani ja ainult tänu skafandri jahutussüsteemile ei küpse ta siin ära.

Naine suutis end liigutada. Tal oli endiselt kohutavalt kõrge, kuid tarretav külmus oli mõtteharjutuse ajal taandunud. Siis märkas esronaut all, laeva pinnal, endast mitusada meetrit eemal sähvatust. Seal kummardusid kaks kogu plasmakeeviti kohale. Teine tabamuskoht. Ilmselt Pärt ja Laine. Kaaslaste nägemine andis naisele viimase jõu, et halvatuses üle saada. Ta võttis kohmakate, nurgeliste liigutustega kotist erisulamist lapi, pani selle paika ning klammerdus meeleheitliku otsustavusega keeviti käepideme külge.

„Tööle!“ kamandas ta ennast sosinal. „Keskendu tööle ja sa saad oma hirmudest võitu!“

Keevitist väljusid väljusid kaks gaasijuga. Plasmagaas, mis voolas volframeletroodi ümber ja moodustas plasmakaare tuumiku ning kaitsegaas, mis kaitses sulametalli lompi kosmilise külma eest. Aparaaadi löikevool oli üle tuhande am- pri. Tuttavate liigutuste rütm suutis hirmu veidi taanduma sundida. Tardumus andis järgi, naine keskendus tööle ning eneselegi märkamatuks oli auk kaetud ja kinni kititud. Ta ajas ennast higist märja seljaga püsti. Skafandris tundus olevat talumatult kuum, selle süsteemid ei suutnud tähtelt kiiratavat soojust täielikult elimineerida.

„Kapten,“ kandis Linda pingutusest kähiseva häälega ette. „45. sektsiooni auk on parandatud.“

„Tubli Linda! Nii hoida! Kohe laseme õhu sisse,“ tuli vastus. Mehe hääles oli kuulda rõõmu. Ilmselt oli ta naise pärast tõsiselt muret tundnud. Alles nüüd meenus estro- naudivale, et ta oli keevitamise ajal kõrvus justkui kellegi jut- tu kuulnud. Ilmselt oli kapten püüdnud temaga vahepeal kontakti saada, kuid naine oli nii tööle keskendunud, et ülepingses aju suunas liigse info teadvusest mööda. Linda korjas tööriistad kokku ja kopperdas laeva väliskerel tur- ritava seadmemetsa vahel laveerides uimaselt lüüsikambri poole. Kui nad õhu sisse lasid, siis avariiluugist ei saanud enam siseneda. Ja normaalse atmosfääri taastamine või- malikult kiiresti oli selles sektsioonis elulise tähtsusega.

Illustratsioon: Luule Lille

Magnetkõis lohises talle kõndimist takistades järgi. Ka eemal olev paar oli oma tööga hakkama saanud ning tuli sissepääsu poole. Nendegi liigutustes puudus sujuvus. Pärti vaevased külmetusluulud nagu Lindatki. Lainel oli probleeme hallut- sinatsioonidega, et laev roostetab iga hetk läbi. Kõik selle seadmed tundusid talle krigisevat ja elavat oma viima-

seid minuteid. Meteoriiditabamus võis talle eriti rängalt mõjuda, sest toitis tema fantaasiaid veelgi. Tõenäoliselt pidas naine laevakere järgiandmise põhjuseks roostet.

Kõik kolm sisenesid korruga läbi kahekordsete lüüsi-kambri uste tagasi laeva. Lindat ja tema taga sisenevat paari võtsid vastu kaaslaste toetavad käed. Kui naine kiivri eemaldas, kuulis Linda esimese asjana, et ka ülejäänud augud kaugemal laevakeres olid parandatud ja keevitajagrupid suundusid tagasi.

Linda ainsaks eesmärgiks oli naasta kiiresti oma sektiooni. Laeva siserõhk oli normaliseeritud, avariirikud avatud ja võis vabalt ilma liikuda. Naine kiirustas sisemise värinaga lootekambrite juurde. Ta kontrollis kiirelt üle kõik elutähtsaid funktsioone töös hoidvad masinad. Tundus, et seal oli kõik korras. Miski oluline polnud purunenud, miski polnud lahti tulnud, ega minema lennanud. Alles nüüd hingas naine kergendatult. Väikesed, juba arenevad inimhakatiseid hõljusid rahulikult robotisades. Ta lootis, et ümberringi toimuv ei olnud neile mentaalselt halvasti mõjunud. Arvuti kandis ette, et kogu aja olid arenevad kosmoserändurid ja tulevased uue planeedi kolonisaatorid olnud piisavalt sooja ja kuulnud rahustavat helifooni segamini emasüdame rütmilise tuksumise ja klassikalise muusikaga. Linda tundis, kuidas külmus tema rinnas järgi andis ja naine naeratas. Nende väikeste olevuste nimel sündis ja suri Linda põlvkond kosmose külmuses.

Need uued, emamaalt kaugel sündivad eestlased võlgnevad tänu temale ja kogu „Estonia“ vahemeeskonna ennastsalgavale eneseohverdusele. Linda ja tema kaaslased ei ole asjatult siin kitsastes oludes elanud, kannatanud vaimsete häirete all. Seda kõike selleks, et inimkond võiks lüüa õitsele uutes asupaikades. Neil on mille nimel vastu pidada. Neil on siht. Nad teavad, mida peavad tegema, mida on elult oodata. Ja kõik nad, viimane kui üks „Estonia“ pardal, on tegelikult, vaatamata igapäevaelu väikestele viperustele, õnnelikud.

Kuna Proxima Centauri on aktiivne punane kääbus, siis on välistatud, et siin võiks tiirelda eluks sobiv Maa-tüüpi planeet. Kuid teadlased olid avastanud, et just Proxima Centauri lähedalt möödub peagi üks hulkuv planeet, mis kunagi oma orbiidi ebastabiilseks muutumise tõttu ühest kaugemast tähesüsteemist välja paiskus. Nad tulid siia, et selle renegaat-planeediga kohtuda, sellele baas rajada ja kasvatada üles põlvkonnad, kes jõuavad ära oodata teadlaste hoolsatel arvutustel põhinevad ennustused, et planeet haaratakse millalgi järgmise tähesüsteemi koosseisu. Astronoomid olid välja arvutanud, et planeet haaratakse 95% tõenäosusega uude süsteemi inimesele mugavatel tingimustel. Kaugus selle järgmise tähesüsteemiga oli 0.237 valgusaastat. Linda seda oma elueal enam ei näe.

Lindale meenus Huan-Markuse surm. Homme on ilmselt matused. Ta põrgatas end läbi ruumi ühte kauge-masse nurka, võttis pea käte vahele ja nuttis.

Lõpp tuli ootamatult

Heino Nõps

“Ma kordan ärgake üles!”

Bob avas unerähased silmad ning vaatas ähmase pilguga oma mobi.

“Ärgake üles, ma kordan, ärgake üles, Teie tööpäev algab 54 minuti pärast!”

“Öhh!” mõtles Bob ja virutas labakäega mobile, mis suurema lärmamise lõpetas.

“Millal ma selle vidina endale hankisin,” mõlgutas ta omaette ning tõusis istukile. Tuba oli lage, suur aken avanes teise samasuguse vastu. Vähest valgust kompenseerisid lakke riputatud LED-lambid.

“Pane ennast riidesse ja võimle!” käratas pisike agregaat, millel paistis lisaks äratuskella funktsioonile ka muid lisasid olevat.

“Mine metsa!” sõnas Bob uniselt ning kooserdas ühe seina poole. Sinnani jõudnud, avanes rinnakõrgune uks, paljastades külmiku. Bob haaras sealt ärgitusjoogi ning keerar korgi pealt. “Sinu hommikusöök on energiarikas Päikesepuder! L.T.O. Inc töötajad peaksid sööma tervislikult, et säilitada oma vaimne võimekus terveks päevaks.”

Bob ohkas ja kummutas joogi endasse. Ta ei viitsinud isegi söimata enam.

Ta ajas habet (firma nõuded) ja riietus (firma nõuetekohaselt). Puhtast trotsist käänas ta lumivalgel lipsul sõlme viltu ette.

Mobi dikteeris tegevust ja tegi märkuse lipsu kohta.

Bob oli just reisikapslisse jõudnud, kui mobi teatas, et kiirustamise tõttu jäi koju tööportfell. Mees vandus. Kapsel startis ning veerand tunni pärast asus Bob saja kilomeetri kaugusel L.T.O. Inc. büroohoone ees. Ta vaatas klaasuksest sisserutavaid kontorirotte ning astus voluga kaasa, endal süda paha. Kolmas lift, kahekümne viies korrus, kontoriboks number 3135. Lõpmatult piiratud arvuti. Esimese tunni vahtis Bob ekraani, siis võttis ta oma esimesed kõned klientidele. Mobi ei jätnud pausi mitmel korral ära märkimata.

Umbes kümme minutit enne lõunat ilmus Bobi kirjakasti teade, et tema ülemus ootab. Oma kabinetis. Bob piilus jälkusega teda jälgivasse kaamerasse. Ta tõusis püsti, uputas mobi veeklaasi, kus see märkuse oma veekartlikkuse kohta tegi, ning astus otsustavalt ülemuse kabinetis poole.

Bob avas ukse, vaatas üleolevas poosis aknast välja vahtivat ülemust lükkas näpud kurku. Energiajoogi ja maomahlade rõve segu maandus kabinetis punasele vaibale.

Siis kabinet kadus. See hägustus ja hajus uduna silme eest. Bob oli silmad päriselt lahti teinud. Ta istus ühes slummi parimatest kõrtsidest. Isegi siin ei puhastatud laudu. Tema vastas istus ülikonnas härrasmees, tehnoloogiat täis avatud kohver laual. Viimane oli pisut oksega koos. Bobi kõht oli rohkelt oksega koos. Kaks juhet jooksid Bobi meelegahtadele ning lõppesid elektroodiga.

Bobile meenus kaks kuud koolitusi: “Kuidas olla ühiskonna kodanik”. Need maksid talle meeletu raha. Ja siis telefonivestlus, mis ootused lakke löi. Ülikonnas mees rüüpas kaasavõetud vitamiinjooki.

“Härra Bob Washinowsky, teie töövõetlus on ebaõnnestunud.”

Nõiaring

Raivo Ird

Viktoria ärkas kitsas rauduksega kongis. Madrats haises kuse ja okse järele, pea lõhkus meeletult. Alukaid ei olnud jalas. Suitsu ka ei olnud. Kõrvalnaril laiutas mingi vana lits ja norskas täiega. Paksu rohelise õlivärviga vööbatud seinad olid räpased ja erinevaid teateid täis kritseldatud. „Ja tuli on minu võim inimesde üle kess on minu orjad ...“ võis sealt lugeda. Deem, kuidas pea valutab! Valvelauas istuv paks vuntsidega ment ütles, et tuleb veelkord läbi otsida. Ta ei kiirustanud sellega, eriti hoolikalt kobas alumist otsa. Ise higistas nagu siga ja nohises. Lõpuks lasti tulema, aga ketid, tabletid ja kõik muu vääruslik kraam olid ära võetud, tagasi ei antudki.

Punkarid kogunesid vanasse poolelilolevasse tehasesse nagu tavaliselt. Ehitus oli siin mõni aeg tagasi seisma jäänud ja aknad laudadega kinni löödud. Öuepoolne lukk oli lahti murtud ning sealt pääses sisse, ühte keldriruumi oli toodud madratseid. Siin sai joomas, süstimas ja keppimas käia.

Viktoria vend oli Tuus. Ta oli teistest peajagu pikem ja rebis umbe hästi kildu. Kui ta midagi ütles, siis kõik naersid, välja arvatud Kõhetu. Ükskord olid kodutud üritanud teha üle võtta ja kambaga peale lennanud. Raudtorude ja nugadega. Tuus peksis põhimõtteliselt kogu kamba üksinda laiali, kuigi sai ise toruga vastu pead, nii et kõrv pea küljest lahti tuli. Pärast käis isegi traumapunktis õmblemas - tüdrukud poolvägisi vedasid ta sinna. Räägiti, et Tuus olevat ühe aakatest hiljem kätte saanud ja kutuks teinud, aga ta ise ei öelnud selle kohta midagi. Kodutud kandsid siimaani punkarite vastu viha ja ähvardasid tehase põlema panna, aga Tuus ainult naeris selle peale. Tuusaga olid alati kaasas Krahvinn, Kõhetu ja Kaksikud. Tuus müüs punkaritele spiidi ja Kõhetu käest said tüdrukud vahel herot, kui nad temaga olid nõus rõvedusi tegema. Kõhetu oli vanem tüüp, ta ei rääkinud eriti midagi ja tal oli raamat kogu aeg kaasas. Kui Tuus väga pilve jäi, siis ta rääkis Kõhetuga igasuguseid asju, aga keegi ei saanud kunagi aru, mida nad räägivad. Kõik kartsid Kõhetut - räägiti, et ta on viis inimest ära tapnud. Krahvinn oli Tuusa pruut. Ta oli lumivalge nahaga ja käis alati suure musta vihmavarjuga. Krahvinn uskus, et kui kasvõi üksainus päikesekiir temale peaks langema, põleb ta kohe tuhaks. Tal oli kogu keha paksult neete ja rõngaid täis, huuled olid mustaks värvitud. Noortel Kaksikutel olid mõlemal ühesugused kukeharjad peas, väledad ja osavad, alati heas tujus ning valmis aitama või nalja viskama - üldse olid nad nii sarnased, et keegi ei teinud neil vahet. Tuus kasutas neid jooksupoistena, kui oli vaja kellelegi sõna või staffi viia.

Kui Viktoria tehasesse jõudis, kuulis ta venda ning Kõhetut omavahel kõneldes koridori astumas. Tüdruk jäi seisma ja kuulatas - salajutte oli alati põnev kuulata. „Mulle ei esitatud süüdistust, aga ma pidin Kuldi üles andma. Mul oli pool kilo kotis ja tingimised peal,” rääkis Kõhetu.

„Faak! Kult on hull mees, ta lööb su maha!”

„Kult ise on ka kitse pannud ja mitte vähe! Kamoon, ta pole kunagi üle neljakümne kaheksa tunni kinni istunud!

Väga võimalik, et tema söötiski mind mentidele ette. Ta pole kunagi meie söber olnud, Tuus! Pealegi sõjas vahendeid ei valita - parem tema kui meie!”

Tuus patsutas Kõhetule tunnustavalt õlele:

„Mehejutt! Katsugu ta ainult siia tulla, ma löikan tal raisal kõri läbi!”

Peale esimest kanepikõhvi läks peavalu üle ja mõnus roidumus vajus kontidesse. Keldriakna pragude vahelt vupsas sisse päikesekiir ja lõi õhu kuldsele sädelema. Mõnus hommik oli.

„Kus stringid panid?” küsis Krahvinn Viktoriale.

„Ei mäleta!” ühmas Viktoria tigidalt ja naeris koos teistega selle nalja peale pisarateni.

Paar päeva tagasi kohtas ta imelikku meest. Mees oli kahvatu näoga ja kaela peal olid armid. Ilus mees muidu, suur ja tugev, võttis ikka põlvedest nõrgaks kergelt. Eile olid nad jälle kohtunud, see oli kõik, mida Viktoria mäletas. Järgmisena ärkas ta juba mendis, segi nagu sitasitikas. Tõenäoliselt ta keppis selle tüübiga, nagu nii joodeti talle jälle korgijooki sisse.

Siis tuli Ponks. Ponks oli paipoiss ja elas kodus koos vanaemaga. Ta oli vanamemme rohukapi tühjaks teinud ja jagas nüüd kõigile lahkelt tablette ning õlut.

„Kas tsüklodooli on?” pärisid Kaksikud kooris, silmad säravas peas.

„Ei tea, ma purke ei julgenud võtta,” vastas Ponks ja ajas pille kamaluga suhu.

„Mis te sööte seda sitta, ise ei teagi, mida näost sisse ajate!” hurjutas Kõhetu tablette ahmivaid poisse. „Proovi-ge parem neid - võluseened! Üks tüüp Hollandist tõi.“ Varsti nätsutasid kõik kuivatatud seeni ja jõid õlut peale. Õhk hakkas veelgi kuldsemalt virvendama ja rohekaid mulle ajama. Järsku kargas Tuus püsti ja sosistas:

„Tasa! Keegi käib koridoris!”

Kõik kuulatasid ehmunult. Kõhetu hiilis vaikselt ukse juurde ja vaatas koridori.

„Ah, ära jama, sul on paranoia,” sõnas ta tagasi tülles Tuusale. Ise oli aga näost kaame, võttis kindluse mõttes staffi taskust välja ja peitis madratsi alla. Tuus vaatas veel mitu korda närviliselt ukse poole, aga rahunes lõpuks pikkamööda maha.

Kaksikud itsitasid meeleheitlikult ja vähkresid naerukrampides maas. See nakatas teisi ja kõik naersid jälle tükk aega. Nad istusid ringis ja iga kord, kui keegi juttu alustas, teadsid kõik juba ette, mida ta öelda tahab ja hakkasid naerma. See oli nagu äraarvamise mäng, ainult et kõik vastused olid teada. Kaaslaste näod hakkasid moonduma, kuni muutusid kuldse õhus rippuvateks maskideks, üks groteskem kui teine. Maskid tulid väga tuttavad ette ja Viktoria teadis nüüd, et see kõik on juba kunagi olnud, kunagi väga ammu ...

Korruga hakkas tal hirm. Koridorist kostis kolinat ja uks löödi pauguga kinni. Kõik hüppasid püsti. Viktoria ees seisis tuttava välimusega suur mees, näost lubivalge, kaelahaavadest korinal pulbitsemas veri.

„Me kõik läheme põrgusse!” sõnas Kõhetu süngelt. See oli viimane asi, mida Viktoria mäletas. Heledale sähvatusesele järgnes kumisev pimedus. Keegi kandis teda kätel.

Viktoria ärkas väikses rautatud uksega kongis, kõva ja torkiv madrats haises rõvedalt. Seljas oli tal ainult

määrdund ning rebenenud villane särk. Pea oli verine ja lõhnus meeletult. Ilmselgelt oli teda pekstud, liikmed olid siniseid plekke täis ja selg valutab. Miski allpool ütles, et teda on kepitud ka ja mitte vähe. Ähmaselt meenusid talle kallaletung metsas, röövimine ja mingi hirmus orgia, kus teda oli kinniseotult ringi lohistatud ja talle veini väevõimuga kurku kallatud.

Seinad olid räpased ja sinna oli kraabitud erinevaid teateid:

„Süütult surma mõistetud ...“

„Päevi piinakambris - xxxxxxxx xxx ...“

„Ja tuli on minu võim inimeste üle, kes on minu orjad ...“

Ei läinud palju aega, kui ilmus vuntside ja habemega paks vangivalvur, nuudi ja võtmekimbuga võöl. Tuli sisse ja kukkus käperdama. Ise higistas nagu siga ja nohises läbi oma täisilastatud vuntside. Viktoria arvas, et nüüd saab jälle ära, aga siis kõmatas ülalpool uks ja paks värdjas kadus minema.

Kõrgete värvilisest klaasist akendega hämaras kambris istus seljatoega toolil mees, kes tõusis püsti, kui Viktoria sisse toodi. Ta oli suurt kasvu ja väga ilusa näoga, mustade kulmude ja säravate pruunide silmadega. Suured soonilised käed olid puhtad ning küüned hoolitsetud. Tõeline mees! Ta kandis väga ilusaid riideid, sametiga kaetud rinnal rippus hõbedast ja metsseakihvadest nikerdatud rist.

„Ma palun südamest vabandust, kui sinuga midagi ebasüüdsat tehti. Ma ei viibinud isiklikult kohal, saabusin just Piiskopilinnast. Mulle öeldi alles hommikul, et tabatud salaküttide hulgas on ka keegi naine.“

Ehkki mees oli viisakas ja vabandas, oli ilmne, et Viktoria rääbakas välimus valmistas talle suurt lõbu. Nagunii vales, tõbras! Kas ta ei olnud toda tüüpi mitte eelmisel õhtul metsas toimunud löömingu ajal vilksamisi näinud?

„See oli minu saatesalk, me pole mingid salakütid! Tulin külla oma vennale, ta on Jändre sõjapealik ja ta teeb teist kõigist pasteeti!“ karjus Viktoria tigidalt.

„Ma tean, kes sa oled, aga kes käskis minu maadel ringi kolada? Muuseas, olen nüüdsest sinu vennaga sõjajalal. Tema mehed ründasid mind ootamatult metsateel, kui varahommikul Piiskopilinnast tulema asusin. Napilt pääsesin eluga.“

„Paras sulle! Sinu mehed põletavad pidevalt Jändre külasid!“

„Ah nii!“ Mees istus tagasi toolile ja vaikus tükk aega.

„See pole tõsi. Ma vannun, et pole kunagi ühtegi teie küla põletanud,“ sõnas ta lõpuks. „Aga ma tean, et need valed pärinevad samast allikast, kust teated Jändre salaküttidest minu maadel. Vabandust veelkord, et lasksin sul kongis vedeleda. Kõik sinu mehed vabastatakse ja hobused antakse tagasi.“

„Oleks tore küll! Ja ma nõuan hüvitust oma neitsikkuse rüvetamise eest!“

Mees naeris kõva häälega pilkavalt ja vangutas pead. Ta tõusis püsti, võttis võõlt kõhuka rahapauna ning ulatas selle Viktoriale. Tüdruk harutas pauna lahti ja uuris selle sisu rahulolevalt. Selle mehega võis asju ajada.

„Ära arva, et ma selle näruse varanatuksese eest sulle andestan!“ lisas ta ikka veel kurjalt.

„Aitab naljast!“ sõnas mees. „Ma vabastan sind vaid sellepärast, et sa mulle isiklikult väga meeldid. Võiksin

lasta sind piinata ja üles puua, kättemaksuks sinu venna reeturliku rünnaku eest.“

Polnud kerge seista poolalasti, pekstult ja vägistatult selle mehe ees, kelle pilk näis tungivat läbi riiete ja sügavamalegi veel - otse hinge. Viktoria püüdis seista sirgelt ja võimalikult ülbe välja näha.

Kui Viktoriale oli toodud riideid ja ta oli ennast korda teinud, serveeriti veini ja liha. Ka süüa polnud eriti mugav, sest mehe tumedad silmad jälgisid pingsalt tüdruku igat liigutust. Viktoria tundis ennast nagu hiir kassi küüsis, kes laseb saagil pisut ringi vudida, enne kui sellele uuesti käpa peale paneb.

„Võhaväel pole ikka veel emandat,“ sõnaski mees ootamatult. „Sa oled meeletult ilus naine, Viktoria! Oled pärit auväärsest perekonnast ja väärid paremat seltskonda kui need Jändre tolgused. Miks sa ei võiks neid sinnapaika jätta?“

Viktoria ei osanud selle ootamatu teate peale midagi öelda, ta vaatas mehele abitult otsa ja püüdis lihata alla neelata.

„Nägin sind kevadel jahil käies,“ jätkas mees. „Sellest ajast ei ole ma saanud rahu, ma ei suuda unustada sinu ilu ja malbust.“

„Enne läheb Issanda päike looja, kui sa minu malbust näha saad!“ pomises Viktoria püüdliku tigidusega, kui oli suutnud suutäie alla kugistada. „Mina pole küll sind varem näinud.“

„Ma tean, jälgisin sind salaja Kuldsel Välul, kui käisid metskitsesid söötmas. Päike heitis kuuseokste vahelt kuldset valgust, sul oli rebasenahak õlgadel ja ülased pununud juustesse.“

Viktoria vaikus. See oli hoop allapoole võõd, kui nii võib öelda. Võhaväe isand oli täis üllatusi.

„Ma nägin, kuidas sa loomadega rääkisid ja allikale ohverdasid. Ma tean, et sa oled nõid ja iidsete tarkuste kandja. Sinus on headust ja võluväge, sa oled meie laante ürgse ilu kehastus, oled nende maade haldjas!“

Viktoria võpatas, nagu oleks teda tulise oraga puudutatud, kui mees oma sõrmed vaikselt tema käsivarrele aetas. Talumatu surin valgus kehasse, tüdruk hakkas üleni vappuma ja põlved läksid nõrgaks. See võis olla veinist, aga kui mees oleks ta praegu oma käte vahele haaranud, oleks ta lasknud endaga kõike teha ... Kõike! Viktoria sulges silmad.

„Te olete teinud väga suure vea!“

Viktoria avas ehmunult silmad. Mees ei istunud enam tema kõrval. Ta oli tõusnud püsti ning kõndis kambris ringi, hää l karm ja asjalik.

„Isegi kõige tugevamad pole kaitstud alatu löögi eest seljatagant, teie õnnetuseks jäin ma ellu. Rünnak oli imetlusväärsest kaval, alatu ja julm ning ma ei andesta seda mitte kunagi. Ütle oma vennale, et ta võitis küll lahingu, aga kaotab sõja. Kui ta arvab, et piiskop on tema sõber, siis ta eksib rängalt. Kirik võtab meilt kõigilt maad ära, kui me kokku ei hoia!“

Võhaväe isand astus lähemale, toetas käed lauale ja kummardus Viktoria üle, nii et tüdruk tundis tema tumedatest juustest hoovavat magusa ambra lõhna. Mehe peenejooneline ja kahvatu nägu oli julm ning halastamatu, hää tige ja susisev nagu mürkmaol:

„Piiskop ei ole teie sõber! Te olete rumalad, kui te minu poole ei hoia! Mul on vastuseid küsimustele, mida te

esitadagi ei oska! Kui te ei mõista, et vaid minu sõprus on teie tee tõe ja õigluse juurde, jääte te igavesti armetuteks ussideks, kes roiskunud toidupalukese ja viletsa peavarju pärast teiste omasugustega kisklevad. Pea seda meeles - igavesti!“

Väljas ootasid kütisalk ja Kaksikud hobustega. Erinevalt tavapärasest polnud Kaksikutel üldse naljatuju. Nad nägid räsitud välja ja ilmselgelt ei olnud nende öö möödunud palju lõbusamalt kui Viktorial. Mornilt vaikides eemaldus seltskond Vohaväe linnusest.

Künkaharjal kõrgusid iidsed kivilimed, ebainimlikult suured sammaldunud kuhilad, muistsete kuningate puhkepaigad. See oli kummaline maa, mis ümberringi laius. Vohaväed näis ümbritsevat võlvvägi, mis kaardus hiiglasliku mullina üle taeva ja maa. Puud olid siin värvilisemad kui mujal ning okstel särasid kalliskividena kastetilgad. Kummaline helin täitis õhku.

„Sa oled meeletult ilus naine, Viktoria ...“

Viktoria sulges silmad ja naeratas.

Kõik see lõppes järsult peale jämedatest puutüvedest piirivärvaid, mille kaarele oli nikerdatud Vohaväe vapp - suure kuldi tige pea. Metsa jahedatest varjudest roomas nüüd kleepuvat udu, puud olid raagus ja raske ning hall taevas näis rippuvat maani. Puude kohal tiirutasid varised ja kraaksusid meeletult, kõrgendikul kasvava männi otsas rippus poodu. Nad olid jõudnud Jändre krahvkonda.

Sõjapealik Mehis oli Viktoria vend. Ta oli käinud nii mõneski sõjas ja kaotanud kõrva võitluses mässavate sõepõletajatega, kes talle metsas ootamatult kallale tungisid. Nüüd seisis ta oma sugulase, lehestunud Jändre krahvinna teenistuses. Tegelikult nad keppisid, Viktoria teadis seda.

„Ma olin nii mures su pärast, õeke! Selle kuritöö eest peab isand Vohaväe kallist hinda maksma!“ ähvardas Mehis. „Me ründasime teda kohe, kui sinu röövimisest teada saime, aga ta pääses minema. Ega sulle seal viga ei tehtud?“

„Ei,“ valetas Viktoria, plekilisi käsi sõba alla peites.

„Vohaväe isand on aumees.“

„Lurjus, mitte aumees! Ta pages lahinguväljalt nagu jänest!“

„Te poleks pidanud teda ründama, see kõik oli eksitus. Peaksite püüdma Vohaväega ära leppida, kuni see on veel võimalik.“

„Ainult üle minu laiba!“ urises vana sõjamees tigidalt. Viktoria istus terve päeva nagu sütel. Lõpuks võttis ta sulle ja tüki pärgamenti, aga kõik mõtted, mis pähe turgatasid, tundusid kas liiga rumalad või lausa kohatud. Tükk aega sulge närinud, kirjutas ta lõpuks vaid ühe sõna:

„Täna.“

Ta kutsus noore tallipoisi, kes talle tavaliselt hobust saduldas, andis tollele hõbemündi ja palus kirja ülima saladuskatte all Vohaväele viia ning vastust oodata.

Õhtuks saabus vastus:

„Võta heaks. Oled mu südames! Loodan, et kohtume kunagi.“

Viktoria peitis kirja kleidi alla ja luges seda üha uuesti ning uuesti.

„Sa oled meeletult ilus naine, Viktoria ...“ sosistasid tema huuled enne uinumist.

Hommikulauas ujus Viktoria õnnepilvedes, ta pani mitu korda tähele, et istub jälle käed rüpes ja naeratab omaette nagu lollakas. Kaksikud tegid nägusid ja torkisid üksteist näritud kontidega, jäljendades mõõgavõitlejaid. Neil oli seekord isegi võimalik vahet teha - ühel oli parem pool vammusest pruun ja pahem roheline, teisel vastupidi.

Kui kõik olid selle komejandi peale naermise lõpetanud, sõnas Mehis:

„Õõsel põletati jälle mitu küla maha, see on raudselt Vohaväe töö!“

Need sõnad töid Viktoria maa peale tagasi.

„Vohaväe isand ei põleta meie külasid, see on eksitus!“ hüüdis ta nõrdinult.

Kõik põrnitsetes teda mõnda aega sõnatult ning jätkasid seejärel vestlust:

„Me peame ründama uuesti ja kohe. Ta arvab, et lakume alles saadud haavu ja ei oska seda veel oodata,“ sõnas Mehis.

„Tehtagu seda!“ vastas krahvinna Jändre. „Kui nii edasi läheb, pole meil varsti enam ühtegi talu järel ja me jääme nälga või peame piiskopi käest võlgu võtma.“

„Vohaväe on ketser ja ususalgaja, piiskop aitab meil temast vabaneda,“ vastas isa Lucius. „Olen välja mõelnud, kuidas seda teha.“

Luukõhn ja kahvatu preester Lucius oli Mehise ja krahvinna nõuandja. Ta oli piiskopi sõber.

„Vohaväe on kutsunud pühade ajal Piiskopilinna jumalateenistusele. Ta peab minema, piiskopi kutsust keeldumine oleks enesetapp. Tegelikult on Vohaväe aga vanausuline ja enne kirikusse minekut peatub ta alati Vanas Hiies, et ohverdada. Sinna läheb ta ainult paari saatjaga ning ohverdamise ajal võtab kiivri peast. Meie võitlejad piiravad kogu ala eelnevalt sisse. Kaskikud on osavad vibukütid ja peidavad ennast hiiepuude otsa. Peata kana pikka maad ei jookse - kui juht on tapetud, kaotavad tema sõdurid suurema osa oma võitlusvõimest ja me tuleme nendega lihtsalt toime.“

„See on hea kava!“ kiitis Mehis.

„Isegi kõige tugevamad pole kaitstud alatu löögi eest seljatagant ...“ kõlasid Viktoria kõrvus Vohaväe isanda sõnad. Ta oli jahmunud niivõrd alatu kava kuulmisest, kuid pidas targemaks suu pidada. Vend oli teda juba niigi vihase näoga jõllitanud.

Peale lauast tõusmist haaras Mehis Viktorial käest ja pitsitas seda valusalt:

„Ära topi oma nina asjadesse, millest sa midagi ei tea! Vohaväe isand on salakaval lurjus ja libekeelne valetaja - oled rumal kui usud ühtki sõna sellest, mida ta sulle rääkis! Kui sa peaksid meie kavast kellelegi iitsatama, siis ma lasen sind elusalt nulgida, ausõna!“

Oma kambrisse jõudnud, haaras Viktoria sulle ja kirjutas:

„Ära mine Vanasse Hiide, sind tapetakse!“

Ta kõhkles mõne hetke ja lisas siis:

„Ma armastan sind!“

Nüüd voltis ta kirja kiiresti kokku ja pitseeris kinni, otsekui peljates, et võib ümber mõelda.

Tallipoiss oli kuhugi ära kadunud. Viktoria otsis teda igalt poolt, aga ei leidnud. Ta otsustas ise põgeneda ja Vohaväele sõita, aga väravad olid kinni pandud ja vahimees ei lasknud teda välja. Viktoria käis vanda palumas, et ta võiks Hiimäele ohverdama minna. Lõpuks jäi Mehis nõusse, aga andis talle kaasa kaks hambuni relvas-

tatud jõhkardit oma kaaskonnast. Olnuks need Kaksikud, oleks Viktorial olnud veel lootust valvet ära rääkida, aga Mehise tüübid olid tuimad nagu tammepakud. Tüdruk püüdis neid ära osta ja seejärel võrgutada, aga nad isegi ei rääkinud temaga. Pissile ka ei lasknud minna, vahtisid pealt ... Viktoria viis kogu oma hõbeda ohvriallikasse ja nuttis terve öö hiiepuu all.

Hommikul ilmus tallipoiss välja. Ta oli kahvatu ja kurnatud. Ütles, et Mehis oli ta kiire sõnumiga Piiskopilinna saatnud ja keelanud ükskõik kellega rääkida. Ta peab kohe minema ja teatama oma tagasijõudmisest. Viktoria viskus noormehe jalgade ette, palus teda, lubas talle varandusi ning töötas igavest armastust nii ihu kui hingega, kui ta veel ühe sõnumi Vohaväle viib. Vaene poiss vandus tulist kurja ning näris kimbatuses huuli, kuid võttis lõpuks kirja ja peitis selle jalamähise sisse. Seejärel lahkus ta sõna lausumata.

Hommikuhämaruses marssisid vaikides sõjameeste sünged read. Jututuju polnud kellelgi. Vaid raud kõlises vastu rauda ja odavarred ning kilbid klõbisesid sammumise rütmis. Ülikud sõitsid ratsa. Mehis ja isa Lucius kandsid rõngassärke ja kiivreid, Kaksikud varjumisvammuseid ja rohelisi näomaalinguid. Krahvinnal oli seljas eriti uhke soomusrüü, Jändre vapiga siidist tabard ning musta suletutiga kiiver. Viktoriat veeti hobusel kaasa, Mehis ei lasknud teda hetkekski silmist.

Sõttasõitjaid saatis tume varese ja kaarnapurv, ilmselgelt lootsid need peatsest verepulmast osa saada. Mehist tegi see pisut murelikuks, linnud võisid nende kohaloleku reeta. Jändre piirimaile jõudes ühinesid tiivulised eemal kraaksuva suurema parvega, kes tiirutasid kõrge puu ümber. Puu otsas rippus poodu.

Viktoria karjatas - see oli tema tallipoiss. Korraga tajus tüdruk, et kõik kaaslased põrnitsevad teda üksisilmi. Kui hoolikalt järele mõelda, siis olid nad juba hommikul kahtlaselt käitunud. Kui vend teda niimoodi vaatab, järgneb kõvem keretäis - seda mäletas Viktoria juba lapsepõlvest. Ta andis kannuseid, kuid Mehise raudne käsi haaras ratsmeist ja kiskus hobuse sellise ropsuga tagasi, et Viktoria sadulast lendas. Kramplikult surus ta sõrmed külma kriipivasse porri ja nuttis, nuttis nii nagu ta veel kunagi nutnud ei olnud. Lund hakkas sadama.

Ilus on surra hommikuselt karges hiiemetsas, halja raua helina saatel, kui surma lähedus on teravdanud meeli ning muutnud kõik nii ebatavaliselt selgeks ja puhtaks. Õhk oleks kui tardunud kristalliks, punane aurav veri langeb neitsilikult puutumatu lumevaibale. Kõik käib nii kiiresti, et puudub aeg tunda valu või hirmu, tulise jutina läbibastab vahe tera kaelasooned, sinise sähvatuslega paiskab nuiahoop kuklasse pehmesse ning pimedasse sügavikku. Sõjas pole kunagi võitjaid, sest surm löikab alati mõlemalt poolt. Ka iga võidetud lahing on kaotus, musta pigina kleepuvad süü ning kahetsus ellujäänute hingedele, kiskudes neid iga korraga üha sügavamale põrgu poole, üha sügavamale katkematult kestvasse verisesse unenäku. Palju häid mehi oli jälle surma saanud ... Võitlus kestis ikka veel, kui Viktoria lõpuks puu küljest lahti seoti ja Vanasse Hiide toodi. Vaenlase riismed taandusid võideldes, eemalt võis kuulda lagingukära - relvade kolinat ja surmavalt haavatud meeste röökimist. Nagu

oleks sigu tapetud.

Vohaväe isand oli veel elus. Veri pulbitses tema kaelaturvise vahelt, kus turritasid kahe noole murdunud varred. Kui ta kõneles, kostis mulinat nagu räägiks ta vee all:

„Olgu tuhat korda neetud kogu Jändre sugu! Olgu neetud teie emand ja kõik tema teenrid, et te kõik põrgutules põleksite! Jäägu teie juhmid ja riikad hinged igavesti ekslema taeva ning põrgu vahele! Olge neetud! Neetud! Neetud!“ Valukrampides ägisedes heitis mees hinge. Viktoria ei suutnud enam kuidagi olla. Ta tahtis ka surra! Hullumeelselt kriisates määris ta lumese gust hiemuda näole ja rebis oma riided puruks.

Haavatud saadeti vooriga Jändrele, võidukas krahvinnal siirdus koos ülejäänud malevaga Piiskopilinna teenistusele. Viktoria võeti kaasa. Mehis oli hakanud õe pärast muretundma ega lahkunud enam tema kõrvalt. Viktoriale tundus, et kõik toimub unes. Teravate võlvkaarte ja vitraazakendega kirikus kõlas munkade sulnis ja uinutav laul. See rääkis taevalikust õndsusest ja Jumala armust. Teenistus oli alanud.

Trepil kerjav vanamees vahtis õudusega veristes sõjarüüdes kirikusse sisenevaid aadlikke.

„Mõrtsukad! Mõrtsukad! Mõrtsukad! Te olete pattu teinud! Te olete pattu teinud!“ hüüdis ta üha uuesti, möödujate poole oma moonduvad liigestega luiseid käsi sirutades. Krimulist ja punaste silmadega Viktoriat nähes jäi kerjus vait. Ta roomas vigaseid jalgu järele lohistades tüdruku juurde ja sositas talle alt üles vaadates:

„Neil on tule mõõgad ja nad tulevad valguse ratasatel! Taevainglid! Nemad on sinuga, sest sina oled see, kes armastab! Ta tuleb tagasi ... Ta tuleb tagasi ...“

Kui teenistus läbi sai, tuli piiskop Jändre ülikuid isiklikult õnnitlema saavutatud võidu puhul. Ülempreester oli inetu vanamees, kahvatu ja laigulise näoga, tema hää oli võikalt käre ning lätsuv. Ilmselt polnud tal hambaid.

„Te olete pattu teinud! Te olete pattu teinud!“ karjus kerjus, kui krahvinnal koos piiskopiga pühakojast välja astus.

„Sundige see koer ometi vaikima!“ hüüdis püha isa nõrdinult. Kaks sõjasulast haarasid kõhetust vanamehest, paiskasid ta kirikuesisele pikali ja peksid odavartega oimetuks. Kerjuse suust voolas tumedat verd väljakut katvale valgele lumele.

„Et te kõik põrgutules põleksite!“ kähises maaslamaja võõra häälega. „Jäägu teie juhmid ja riikad hinged igavesti ekslema taeva ning põrgu vahele! Olge neetud! Neetud! Neetud!“ Sel hetkel isa Lucius mõistis, et mäng, milles oli algusest peale tulnud valida halva ja veel halvema vahel, lähenes nüüd kiiresti lõpule. Asi oli vaatamata hommikusele võidule hoopis halva pöörde võtnud ja lootusetult käest läinud. Neil tuli valmistuda viimaseks lahinguks, mis oli juba alanud ja võis kesta igavesti.

Piiskopilinnast siirduti võitu tähistama ja pidu pidama piiskopi jahilossi, seal väikese seltskonnaga edasi jahimajakesse, mida piiskop kangesti kiitis kui „vaikset kohakest, kus on hea ennast lõdvaks lasta“. Piiskop oli loobunud oma kullatud ametirõivastest ja kandis lihtsat ning pisut närakat mungakuube, mille sügav peakott varjas tema laigulist ja kortsunud nägu. Temaga tulid kaasa vaid kaks vaga nunna. Jahimaja oli pealtnäha väga askeetlik palkidest hütt. Laskevadega sarnanevad aknad olid kitsad, õlgkatus

värskelt parandatud ja tõrvatud. Sees lõomas kolle ning lavatsitele oli laotatud kohevaid karusnahku.

Nunnad kandsid ette magusat veini hõbepeekrites ja mets-seapraadi, suurema jao ajast põlvitasid nad ristilöödu kaju või piiskopi jalgade ees. Ülempreestri märguandel võtsid nunnad riided seljast, neil olid pead paljaks aetud ja kehad kaetud värskete piitsavorpidega.

Vein oli magus ja kange ning pidu läks kiiresti käima. Piiskop õnnitles kõiki veelkord saavutatud võidu üle, nimetades seda Issanda võiduks paganate ja ketserite üle. Ta lubas isa Luciusele kõrget ametikohta Piiskopilinnas ja küsis krahvinnalt, kas ta võtaks kingitusena vastu selle osa Vohaväe valdustest, mis Jändre piiriga kokku puutub. Vohaväel ei olnud pärijat ning nende maade saamine kiriku omandisse oli ainult vormistamise küsimus.

Viktoria ujus oimetult leinaudus. Vaevu tajus ta enese ümber möllavat orgiat - Kaksikute jutuvada ja trallitamist, piiskopi ulgumist ning nunnade oigeid. Mehis hoidis öde kogu õhtu oma embuses, kuni uinus, kurnatuna raskest päevast ja lahingumöllust. Viktoria polnud enam pisaraid, mida nutta. Ta soovis vaid magada, magada, magada igavesti, sest unes oli Tema veel elus ...

Väljas oli läinud selgeks ja kargeks, täiskuu ujutas kergelt lumehärmas metsa üle sinise valguse ning tontlike varjudega. Varjud liikusid ja neid oli palju. Igast küljest hiilisisid nad onni poole, kus uinus joobnud peoseltskond. Mungakuues mees päästis vaikselt hobuse lahti ja lahkus, varjud taandusid tema teel. Kui ta möödunud oli, tõmbusid nad uuesti koomale ja liginesid jahimajale. Puude vahel vilkusid tulelondid.

Tõrvatud katus võttis raginal tuld. Uksele olid väljastpoolt rasked palgid ette lükatud, asjatult püüdsid mehed end leegitsevast hoonest välja raiuda. Nunnade märterlik kriiskamine tõusis taevani, põleva hüti ümber tantsisid võikad olendid, nõgised ja närudes, hambutud ja pikkade küünistega. Öö jälgis seda kõike vaikides, vaid tumedad kuused sahistasid tasa oma tihedaid oksid, millel peegeldus leekide kuma.

Keegi kandis Viktoriat süles ja asetaski pehmele ning jahedale samblale. Mees ulatas talle käe ning aitas püsti. Nuttes viskus Viktoria tema laiale rinnale.

„Lõpuks ometi oleme koos! Ma arvasin, et sa oled surnud!” sosistas ta nuuksudes ja kallistas meest kõvastikõvasti, nii kõvasti kui tema peenikesed käsivarred suutsid. Rõõm ja soojus täitsid tema kõhu ja hakkasid seal hellalt helisema. Ta oli nii õnnelik! Ta oli maailma kõige õnnelikum inimene, ta polnud kunagi varem nii õnnelik olnud!

Tume kahtlus tärkas Viktorias, kui tema kõrvus hakkas vaikselt kajama munkade sulnis laul. Kevadine mets purunes kildudeks, meehehtlikult proovis ta neid kilde taas kokku sobitada. Ta hoidis mehest kõvasti kinni ja sosistas:

„Ära mine ära! Ära mine ära!”

Kirikukellad hakkasid lööma. Uni oli taaskord lõppenud.

Viktoria ärkas väga väikeses rautatud uksega kongis. Seinal rippusid ristipoodu kaju ja piits. Kere oli kõikjal valus ja ta oli täiesti alasti. Juuksed olid maha aetud. Kogu hetkeks unustatud hirm, ängistus ja meehehtide langesid Viktoria peale tagasi. Painaja, millest ta uskus end vabanenud olevat, oli ikka veel tegelikkus.

Sisse astus paks munk räpases kuues, pealagi paljaks põetud,

ning sõnas:

„Kõrgeauline piiskop ootab sind nüüd enda juurde, sa vaene patune laps.“

Kõrgel toolil istus mungakuues mees, peakott sügavale pähe tõmmatud, tema jalgade ees lamasid ustavate koertena nunnade alasti kehad. Viktoria tundis piiskopi ära.

„Ma ei tea, mis nõiakunsti abil sa majast välja said, aga see sind pörguleekidest ei päästa,“ rääkis jälk preester. „Oled ainus ellujäänud aadlik, kellel on õigus Jändre maadele.“

Paraku ei saa keegi sellest kunagi teada ja Jändre valdused saavad minu omaks, samamoodi kui Vohaväe maad. Paganatest valitsejate ja ebajumalakummardajatega on nüüd lõpp! Teie pühad puud raiutakse maha ja Vana Hiie kohal hakkab Neitsi Maarja auks ning kiituseks kõrguma selle maa uhkeim katedraal!“

Piiskop naeris saatanlikku naeru ning hüüdis:

„Töö on tehtud ja pidu ootab!“

Kuna janu halastamatult kurku kõrvetas, jõi Viktoria talle ulatatud veinisarve põhjani. Mõni hetk hiljem ta juba kahetses seda, sest võlvid ja sambad ümberringi löid varelema ning teda kisti mingisse meeletusse pöörisesse.

„Maailm on paradiisiaed - selles ei leidu midagi ihaldusväärset, mida poleks võimalik omale saada! Kiidetud olgu Issand, selle maailma looja! Aamen!“

Piiskopi peakoti sügavusest hõõgusid kaks rohelist kassilma. Ta tõusis oma aujärjelt, lükkas kapuutsi tagasi, tõstis käed peakohale ja tegi puusadega nõksuvaid tantsuliigutusi. Alasti nunnad välgutasid teravate kihvade vahelt pikki musti keeli ja lakkusid himuralt inetu vanamehe kõrvu ning kaela. See ainult irvitas ja kummutas ühe joogisarve teise järel.

Kõikjal ümberringi voogavast rohekast udust hakkasid vilkuma tuhanded silmad ning Viktoria leidis end kesk demonite meeletut ringtantsu. Nad haarasid ta kaasa ja keerutasid, kuni ta oimetuna põrandale langes.

„Me kõik läheme pörgusse! Aga enne lähed sina tuleriidale, saatana hoor!“ kuulis ta veel piiskopi häält kähisemas. Aeg tiksus sajandeid.

Viktoria ärkas üleni valges toas. Tal oli peas hapnikumask ja veeni oli torgatud nõel, mille küljes rippus voolik. Riideid polnud seljas, jäsemed olid sidemetes. Paks vuntsidega arst kirjutas midagi oma kausta, ise poolpaljast tüdrukut rahulolevalt uurides.

„Vanas tehases oli tulekahju,“ kõneles keegi kusagil kaugel. „Ehituse ajast keldrisse jäänud propaaniballoonid plahvatasid ja kõik narkarid said surma, peale selle siin. Leidsime ta hoone eest tänavalt. Tundub nagu oleks keegi ta plahvatuse hetkel seal väljast lohistanud.“

Viktoria sulges silmad. Ta soovis vaid magada, magada, magada igavesti ... Elu ning tegelikkus on nagu haprad ja õhulised suitsuviirud, mis hajuvad uduks silmapilgul, mil neid tabab saatuse julm kähahoop. Elu on vaid hetk igavikku, vaevu hakkame midagi taipama, kui juba saabub surm. Ometi on see kõik, mis meile on antud. Aeg möödub kui unenäos, tuulehoona tormame me läbi kummalise maailma Ilmaruumi avarustes, tulles eikusagilt ja kadudes olematuse varjudesse. Aeg ja ruum väntsutavad meid siia ning sinna, luues meie ümber sündmusi ja kujundeid, üks pöörasem ja ebausutavam kui teine. Ometi ongi see kõik tegelikkus, see on päriselt olemas ja taevas ning pörgu on alati olemas koos meiega. Igavesti üheskoos.